

Na osnovu člana 12. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju (“Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde” br. 5/16), Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde donosi:

PEDAGOŠKE STANDARDE I NORMATIVE ZA OSNOVNI ODGOJ I OBRAZOVANJE

I UVOD

Član 1.

Ovim se aktom utvrđuju pedagoški standardi i normativi za odgojno-obrazovni rad i uspješno ostvarivanje ciljeva i zadataka odgoja i obrazovanja u osnovnim školama (u daljem tekstu: škola) u Bosansko – podrinjskom kantonu Goražde (u daljem tekstu: Kanton) i za razvoj sistema osnovnog odgoja i obrazovanja.

Član 2.

- (1) Pedagoškim standardima i normativima (u daljem tekstu: Standardi) utvrđuju se materijalni, kadrovski i drugi uvjeti prilikom izgradnje i opremanja školskog prostora, koji osiguravaju jednake uvjete za rad svih škola i ravnomjeran razvoj osnovnog odgoja i obrazovanja u određenom periodu.
- (2) Standardima se svim učenicima i nastavnicima obezbjeđuje ista polazna osnova za stvaralački razvoj sposobnosti učenika, što sa drugim relevantnim aktima služi kao osnova za utvrđivanje ekonomske cijene odgojno-obrazovnog rada.
- (3) Pedagoškim normativima propisuju se uvjeti opremanja škole sredstvima rada neophodnim za ostvarivanje programskih zadataka.

Član 3.

- (1) Oblici organizovanog rada na humanizmu i etici zasnovanom stručnom radu predstavljaju odgovor na potrebe učenika ovog uzrasta, daju rezultate i pružaju smjernice za dalje obrazovanje i samoobrazovanje.
- (2) Cilj Standarda je da se osavremeni i podstakne nastavni proces u cjelini i odgovori zahtjevima nastavnih planova i programa pojedinih predmeta.
- (3) Promjena Standarda se ogleda u individualizovanoj nastavi sa manjim brojem učenika u odjeljenju, odnosno grupi sa kojom se radi, radu s nadarenim i takmičarima, djecom i učenicima sa posebnim potrebama, u kulturnoj i društvenoj djelatnosti, kao i većoj saradnji učenika i nastavnika u toku redovne nastave i poslije njenog završetka.

Član 4.

Standardima se utvrđuju zajednički kriteriji:

1. Elementi razvijenosti – broj odjeljenja
2. Broj učenika u odjeljenju
3. Nastavnici, stručni saradnici i saradnici

4. Broj i struktura rukovodnog osoblja
5. Broj i struktura administrativno-finansijskog osoblja
6. Broj i struktura pomoćnog i tehničkog osoblja
7. Standard za prostor i opremu u školi
8. Standard za posebne potrebe u školi
9. Učenički standard
10. Slobodne aktivnosti učenika
11. Društvena i kulturna djelatnost odgojno-obrazovnih ustanova
12. Normativi radnog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila po predmetima

Član 5.

Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom aktu za označavanje ženskog i muškog pola podrazumijevaju oba roda.

II. ELEMENTI RAZVIJENOSTI BROJ ODJELJENJA U REDOVNOJ ŠKOLI

Član 6.

- (1) Da bi se zadovoljili osnovni pedagoški uvjeti funkcionisanja odgojno- obrazovnih ustanova određuje se broj odjeljenja u osnovnim školama i to:

ŠKOLA	Min.	Opt.	Maks.
Redovna osnovna škola	15	25	35
Osnovna muzička škola	6	12	24
Specijalna osnovna škola	9	12	16

- (2) Osnovna škola može se osnovati i sa manjim brojem učenika i odjeljenja od broja utvrđenog u Pedagoškim standardima ukoliko osnivač utvrdi da postoji poseban interes.

(3) Uz saglasnost Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Ministarstvo), škole u nedovoljno razvijenim jedinicama lokalne samouprave, brdsko-planinskim područjima mogu organizovati rad i s manjim brojem odjeljenja od minimalnog broja predviđenog u stavu 1. ovog člana.

III. BROJ UČENIKA U ODJELJENJU

Član 7.

- (1) Redovna nastava u osnovnoj školi organizuje se i izvodi kao razredna i predmetna po odjeljenjima.

(2) Bliži propisi o oblicima i načinima organizovanja nastave utvrđeni su nastavnim planom i programom.

(3) U redovnoj školi nastava se može organizovati i izvoditi u:

- a) redovnim,
- b) specijalnim i
- c) kombinovanim odjeljenjima.

(4) Nastava se može organizovati u:

- a) školskom prostoru i
- b) van prostora škole.

(5) Izvođenje nastave izvan prostora škole može se obavljati na osnovu odgovarajućeg programa rada u specijalizovanom ili prilagođenom objektu za odvijanje odgojno-obrazovne djelatnosti, koji omogućava adekvatno odvijanje nastavnih i vannastavnih aktivnosti i aktivnosti u slobodnom vremenu učenika, uz saglasnost Ministarstva.

Član 8.

(1) Broj učenika u odjeljenju i grupi utvrđuje se kako slijedi:

REDOVNA OSNOVNA ŠKOLA

Odjeljenje	Broj učenika		
	Min.	Opt.	Maks.
Redovno, nekombinovano odjeljenje	16	22	28
Kombinovano odjeljenje - 2 razreda razredne nastave	8	12	18
Kombinovano odjeljenje - 3 razreda razredne nastave	7	10	16
Kombinovano odjeljenje - 4 razreda razredne nastave	6	8	12
Grupa učenika produženog boravka	16	24	32
Kursno odjeljenje - grupa	16	24	30
Redovno odjeljenje razredne nastave u otežanim uvjetima	3	8	15
U redovnom odjeljenju broj učenika sa posebnim obrazovnim potrebama koji pohađaju nastavu prema individualiziranom nastavnim planu i programu	1-3		
Odjeljenje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama	2-10		
Broj učenika za organizovanje izborne i fakultativne nastave	16	22	28
Broj učenika za organizovanje dodatne, dopunske i instruktivne nastave za popravne ispite te slobodnih aktivnosti		1-22	
Hor	6	12	30
Orkestar	4	12	30

Napomena: Odobrenje za formiranje kombinovanog odjeljenja sa pet razreda, odnosno za formiranje odjeljenja sa brojem učenika ispod minimalnog broja utvrđenih Pedagoškim standardima daje Ministarstvo.

OSNOVNA MUZIČKA ŠKOLA

	Broj učenika		
	Min.	Opt.	Maks.
Solfeđo	8	15	30
Instrumentalni odsijeci	6	8	12
Individualna nastava	1		
Pripremno odjeljenje	10	20	30
Hor	12	24	36
Orkestar	12	24	36
Kamerni sastavi	2	5	11

OSNOVNA ŠKOLA ZA DJECU SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

	Broj učenika		
	Min.	Opt.	Maks.
Predškolska grupa LMR	2	4	5
Odjeljenje I razreda LMR	3	4	5
Odjeljenje LMR i kombinovanim smetnjama	2	4	5
Odjeljenje djece sa posebnim obrazovnim potrebama	3	5	8
Odjeljenje UMR	2	4	5
Odjeljenje UMR djece sa kombinovanim smetnjama	2	3	4
Kombinovano odjeljenje LMR i UMR	3	4	6
Odjeljenje TMR	2	4	6
Odjeljenje TMR s kombinovanim smetnjama	2	3	4
Odjeljenje autistične djece	2	3	4
Odgojna grupa produženog stručnog tretmana LMR djece i omladine	2	3	6
Odgojna grupa produženog stručnog tretmana UMR i TMR djece i omladine	2	3	4
Odgojna grupa produženog boravka LMR	2	3	6
Odgojna grupa u internatu	3	6	8
Odjeljenje za radno osposobljavanje	2	4	6
Odjeljenje za opservaciju i dijagnostiku	3	4	6

- (2) Škola formira odjeljenja na bazi optimalnog broja učenika u odjeljenju.
- (3) Ukoliko odjeljenje broji više od optimalnog broja učenika, onda se nastava tehničkog odgoja i informatike može izvoditi u dvije grupe uz saglasnost Ministarstva.
- (4) U redovno odjeljenje mogu biti uključena maksimalno tri učenika s poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj.
- (5) Ukoliko se u odjeljenju obrazuje jedan učenik s poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj, a koji nastavu pohađa po individualiziranom nastavnom planu i programu, maksimalan broj učenika u odjeljenju je 22, ukoliko se obrazuju dva učenika s poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj maksimalan broj učenika u odjeljenju je 19, a ukoliko se obrazuju tri učenika s poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj maksimalan broj učenika u odjeljenju je 16.
- (6) U izuzetnim okolnostima Ministarstvo može odobriti uključenje u odjeljenje više od tri učenika s poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj, a koji nastavu pohađaju po individualiziranom nastavnom planu i programu.

Član 9.

Uvjeti za osnivanje specijalnih odjeljenja su:

- a) broj učenika sa utvrđenom vrstom i stepenom poteškoća u razvoju i drugih poteškoća koje utiču na rast i razvoj,
- b) osigurana primjerena nastavna sredstva i pomagala i
- c) osiguran potreban broj nastavnika defektologa odgovarajućeg smjera.

IV. NASTAVNICI, STRUČNI SARADNICI I SARADNICI

Član 10.

- (1) Nastavnik u osnovnoj školi je lice koje realizira nastavi plan i program i kojem je prvenstveni zadatak odgoj i obrazovanje učenika.
- (2) Nastavu u osnovnoj školi izvode lica sa završenim najmanje VI stepenom stručne spreme, kao i lica sa završenim najmanje I ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa odgovarajućeg smjera.
- (3) Profil i stručna sprema nastavnika u osnovnoj školi utvrđuju se nastavnim planom i programom za svaki predmet pojedinačno, u zavisnosti od vrste i tipa osnovne škole, a profil i stručna sprema svih ostalih radnika utvrđuju se pedagoškim standardima i normativima.
- (4) Stručnim saradnicima u osnovnoj školi smatraju se: pedagog, psiholog, pedagog-psiholog, bibliotekar odnosno viši knjižničar, socijalni radnik i defektolog.

Član 11.

- (1) Broj nastavnika odgovarajuće stručnosti, stručnih saradnika i saradnika u nastavi utvrđuje se na osnovu nastavnog plana i programa, vrste škole, broja odjeljenja, grupa i programa rada škole i ustanove.
- (2) Broj nastavnika redovne osnovne škole, osnovne muzičke škole, utvrđen je prema broju časova neposrednog odgojno-obrazovnog rada i nastavne norme.
- (3) Nastavnik se angažuje za izvođenje norme koja se određuje na temelju fonda sati redovne nastave i koji se realizuje u okviru 40-satne radne sedmice.

Član 12.

(1) Neposredni odgojno-obrazovni rad sa učenicima obuhvata:

- a) redovnu nastavu,
- b) izbornu nastavu,
- c) dopunsku i instruktivnu nastavu,
- d) dodatnu nastavu,
- e) pripremnu nastavu,
- f) fakultativnu nastavu,
- g) rad u sekcijama,
- h) sat odgojnog rada sa odjeljenskom zajednicom i
- i) druge vannastavne aktivnosti u skladu sa sadržajima propisanim nastavnim planom i programom.

(2) Broj sati dodatne i dopunske nastave te slobodnih aktivnosti škola utvrđuje godišnjim programom rada, a prema standardu o broju učenika u grupi.

(3) Škola koja ima specijalno odjeljenje u skladu sa standardima ima uvjete za zapošljavanje defektologa/specijalnog edukatora/rehabilitatora odgovarajućeg smjera za rad u specijalnom odjeljenju.

Član 13.

(1) Norma časova, struktura i opis radnih zadataka u okviru radne sedmice, nastavne i školske godine utvrđuje se kako slijedi:

NASTAVNE NORME PO VRSTAMA NASTAVE I PREDMETIMA

NORMA ČASOVA	
NASTAVNICI RAZREDNE NASTAVE	U SKLADU SA NPP I KONCEPCIJOM DEVETOGODIŠNJEG OSNOVNOG ODGOJA I OBRAZOVANJA
NASTAVNICI BOSANSKOG, HRVATSKOG, SRPSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI	18
NASTAVNICI STRANOG JEZIKA, MATEMATIKE, HEMIJE I FIZIKE	19

NASTAVNICI BIOLOGIJE I INFORMATIKE, HISTORIJE, GEOGRAFIJE TEHNIČKOG ODGOJA, MUZIČKE KULTURE*, LIKOVNE KULTURE, TJELESNOG I ZDRAVSTVENOG ODGOJA, VJERONAUKA KULTURE ŽIVLJENJA I DEMOKRATIJE	20
---	----

*Hor i orkestar ulaze u nastavnu normu po dva časa za svaku dionicu, odnosno manji broj časova zavisno od potreba i organizacije rada škole.

(2) U nastavnu normu ulazi ukupna redovna nastava (pojedinačno planirana nastava po predmetima i izborna nastava, u skladu sa nastavnim planom i programom).

(3) Ako se odjeljenje dijeli u grupe, nastavna norma se povećava za dva časa.

(4) U paralelnoj školi, osnovnoj muzičkoj školi nastavna norma za sve nastavnike iznosi 24 časa - individualna nastava (instrument), grupna nastava (solfeđo) i kolektivna nastava (skupno muziciranje).

(5) Mentorski rad sa pripravnikom – 20 časova po kandidatu.

Napomena: Norma časova služi kao okvir za određivanje broja izvršilaca u školi, a 40- satna radna sedmica, odnosno godišnja obaveza izvršioca izražena u časovima bit će glavni kriterij za dodjelu i raspodjelu sredstava, u skladu sa Kriterijima za finansiranje.

Član 14.

Globalni pregled obaveza nastavnika u okviru radne sedmice za punu nastavnu normu

NEPOSREDNI ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD - 24 ČASA							
	REDOVNA NASTAVA	PREGLED PISMENIH ZADATAKA I PROGRAMOM PREDVIJENIH KONTROLNIH I GRAFIČKIH RAD.OVA	OSTALI OBLICI NEPOSREDNOG ODGOJNO- OBRAZOVNOG RADA (razredništvo dopunska, dodatna, fakultativna nastava i slobodne aktivnosti) *	PRIPREMA ZA (1+2+3) prosječno 50% vremena	UKUPNO (1+2+3+4)	OSTALI POSLOVI (stručno usavršavanje, administracija, stručni organi, dežurstvo, inovacije...)	SVEGA (5+6)
	1	2	3	4	5	6	7
NASTAVNICI RAZREDNE NASTAVE	24			12	36	4	40
NASTAVNICI PREDMETA SA NORMOM 18 ČASOVA	18	3	3	12	36	4	40
NASTAVNICI PREDMETA SA NORMOM 19 ČASOVA	19	2	3	12	36	4	40
NASTAVNICI SA NORMOM 20 ČASOVA	20	1	3	12	36	4	40

Napomena: Direktor škole, prema afinitetu nastavnika, raspodjeljuje poslove na nastavnike u okviru neposrednog odgojno-obrazovnog rada na najracionalniji način.

Uzimajući u obzir specifičnost svakog nastavnog predmeta, u izuzetnim slučajevima pri utvrđivanju 40-satne radne sedmice, mogu se desiti minimalna odstupanja samo u dijelu ostalih oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada i ostalih poslova, stim da se časovi po osnovu nastavne norme ne mogu dopunjavati ostalim oblicima odgojno-obrazovnog rada.

Za slučajeve iz prethodnog stava kod utvrđivanju 40-satne radne sedmice potrebno je obrazložiti eventualna odstupanja u svim aktima u kojima se utvrđuje 40-satna radna sedmica.

Član 15.

Ostali neophodni poslovi se evidentiraju i utvrđuju kao prosječan broj časova sedmično i to:

stručno usavršavanje i inovacije	1,0 čas
rad u stručnim organima	0,5 časa
saradnja sa roditeljima	0,5 časa
rad na pedagoškoj dokumentaciji	0,5 časa
dežurstvo	1,0 čas
ostali poslovi po nalogu direktora	0,5 časa

Član 17.

Ostali redovni i vanredni poslovi

	Sedmično časova
Vođenje školskog aktiva	1
Dežurstvo nastavnika	1
Konsultacije sa učenicima	1
Rad ispitnih komisija - po sastanku	0,5
Vanredni i popravni ispiti: po kandidatu / učeniku	
- s pismenim	0,5
- usmeni	0,3
Veći broj učenika u odjeljenju od maksimalnog – po učeniku	0,01
Realizacija tri i više programa predmetne nastave - po programu	0,5
Ekskurzije, izleti, posjete drugim institucijama i drugo (za 15 učenika jedan nastavnik) - prema poslu	-
Nastavnik – <ul style="list-style-type: none">• mentor• savjetnik• viši savjetnik -	-
Za kombinovano odjeljenje planiranje po odjeljenju	0,5

Član 18.

Ostala planiranja i programiranja

Slobodne aktivnosti i drugi neposredan rad
Izrada izvještaja: sa klasifikacije, zapisnici, druge evidencije i pokazatelji
Izvještaji za kombinovano odjeljenje
Popisi školske imovine (fizički popis opreme kabineta i dr.)
Rad inventurne komisije
Rad u komisijama – po potrebi
Izrada rasporeda časova: <ul style="list-style-type: none">- redovne nastave- ostalih aktivnosti
Državni i drugi praznici
Godišnji odmori
Estetsko uređenje škole
Stručni poslovi po nalogu direktora

Član 19.

Profil i stručna sprema nastavnika redovne osnovne škole u produženom i cjelodnevnom boravku učenika:

- a) odgojno-obrazovni rad sa učenicima razredne nastave: nastavnici / profesori razredne nastave
- b) odgojno-obrazovni rad sa učenicima predmetne nastave: nastavnici / profesori predmetne nastave
- c) za realizaciju pojedinih segmenata iz programa rada produženog ili cjelodnevnog boravka mogu se angažovati nastavnici / profesori predmetne nastave.

Član 20.

(1) U školama-odjeljenjima za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama ista je nastavna norma kao u redovnim osnovnim školama, osim škole – odjeljenja za djecu sa posebnim potrebama u kojima se odvija odgojno-obrazovni rad sa umjereno i teže mentalno retardiranom djecom i omladinom gdje je nastavna norma prema Planu i programu rada sa umjereno i teže mentalno retardiranom djecom i omladinom 24 časa, odnosno za grupu djece na random osposobljavanju 30 časova.

(2) Za specifičan oblik rada specijalne škole-odjeljenja imaju nastavnike kako slijedi:

- defektolog
- asistent

(3) Poslove defektologa mogu obavljati lica koja posjeduju visoku stručnu spremu VII stepen i stručna zvanja: profesor defektologije (odgovarajućeg profila), diplomirani defektolog (odgovarajućeg profila), diplomirani edukator-rehabilitator, diplomirani surdoaudiolog, kao i lica koja su završila edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, tj. minimalno I (prvi) ciklus odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od 4 (četiri) godine (240 ECTS bodova) po Bolonjskom studijskom programu.

(4) Struktura 40-satne radne sedmice za radno mjesto defektologa:

Radni zadaci	Broj sati
1. Redovna nastava prema određenom rasporedu sati	24
2. Planiranje i programiranje (godišnji, mjesečni, individualni plan i program)	1
3. Rad sa odjeljenskom zajednicom	1
4. Stručno usavršavanje	1
5. Rad u stručnim organima i timu za inkluzivnu nastavu	3
6. Saradnja sa roditeljima i pedagoškom i socijalnom službom	1
7. Opservacija, ispitivanja, pregledi djece sa posebnim potrebama	4
8. Vođenje evidencije i dokumentacije	1
9. Izrada prilagođenih edukativnih programa rada	4
UKUPNO:	40

(5) Defektolog obavlja i druge stručne poslove po nalogu direktora i organa upravljanja.

Član 21.

(1) Škola u odjeljenju djece sa posebnim potrebama može angažovati asistente u nastavi za rad s učenicima.

(2) Profil i nivo obrazovanja asistenta u nastavi je viša ili visoka stručna sprema nastavnčkog smjera ili minimalno I (prvi) ciklus odgovarajućeg studija u trajanju od 3 godine (180 ECTS bodova) po Bolonjskom studijskom programu.

(3) Opis poslova asistenta u odjeljenju sa posebnim potrebama:

Radni zadaci	Broj časova
Asistencija nastavniku u planiranju, pripremi i izvođenju nastave	24
Aktivnosti oko higijenskih potreba i stvaranje kulturnih navika djece	4
Pripremanje za usmjerene aktivnosti	1
Usmjerene aktivnosti	4
Slobodne aktivnosti	5
Stručno usavršavanje i evidencija	1
Rad u stručnim organima	1
UKUPNO	40

(4) Asistent obavlja i druge stručne poslove po nalogu direktora i organa upravljanja.

Član 22.

(1) Stručnim saradnicima u osnovnoj školi smatraju se: pedagog, psiholog, pedagog-psiholog, bibliotekar odnosno viši knjižničar, socijalni radnik i defektolog.

(2) Škola vrši sistematizaciju za radna mjesta stručnih saradnika u skladu sa Zakonom i podzakonskim propisima.

Član 23.

(1) Za praćenje, analiziranje i unapređivanje odgojno-obrazovnog rada u školi, stručnu saradnju sa učenicima, nastavnicima, ostalim stručnim saradnicima, roditeljima, te za neposrednu koordinaciju sa pedagoškom službom škola ima pedagoga-psihologa ili pedagoga ili psihologa.

(2) Za obavljanje ovih poslova, u posebnoj radnoj prostoriji ima priručnu stručnu literaturu i opremu.

(3) Poslove pedagoga mogu obavljati lica koja posjeduju visoku stručnu sprema VII stepen i stručna zvanja: profesor pedagogije, profesor pedagogije i psihologije, diplomirani pedagog, diplomirani pedagog-psiholog, kao i lica koja su završila minimalno I (prvi) ciklus odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od 4 (četiri) godine (240 ECTS bodova) po Bolonjskom studijskom programu.

(4) Poslove psihologa mogu obavljati lica koja posjeduju visoku stručnu spremu VII stepen i stručna zvanja: profesor psihologije, diplomirani psiholog, kao i lica koja su završila minimalno I (prvi) ciklus odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od 4 (četiri) godine (240 ECTS bodova) po Bolonjskom studijskom programu.

(5) Zadaci pedagoga, pedagoga-psihologa i psihologa u školi su utvrđeni Zakonom, a rad u okviru radne sedmice kako slijedi:

Radni zadaci	Broj sati
Koncepcijsko-programski zadaci	3,5
Programiranje, ostvarivanje i analiza odgojnog rada	2
Pedagoška dokumentacija	3
Stručni rad sa nastavnicima i u stručnim organima škole	2,5
Rad sa učenicima i učeničkim organizacijama	5
Unapređenje nastave	2
Saradnja sa institucijama	1
Saradnja sa roditeljima	2,5
Ispitivanje zrelosti djece za upis u školu	3
Profesionalna orijentacija	4
Istraživanja u praksi školskog pedagoga - psihologa, pedagoga, psihologa	2
Personalni dosje učenika, pedagoški karton	1,5
Pedagoško-psihološka praksa studenata nastavnih fakulteta	1
Pripremanje za rad i stručno usavršavanje	7
UKUPNO:	40

(6) Pedagog-psiholog obavlja i druge stručne poslove po nalogu direktora i organa upravljanja.

Član 24.

(1) Za sadržajan, brz i efikasan protok informacija o odgojno-obrazovnom procesu škole imaju biblioteku sa fondom knjiga, stručne literature i periodike, odnosno notne literature i notnih zapisa, kako slijedi:

- a) naučna stručna literatura i periodika potrebna za rad škole / ustanove
- b) prema nastavnom planu i programu minimalno komplet od 35 - 45 primjeraka svakog djela predviđenog za lektiru i notne literature i notnih zapisa odnosno, zavisno od maksimalnog broja učenika / djece, odjeljenja / odgojnih grupa škole / ustanove.

(2) Zbog općeg značaja školske biblioteke i njene neposredne nastavne funkcije, bibliotekar u osnovnoj školi je neposredni stručni saradnik i izvršilac u nastavnom procesu.

(3) Poslove bibliotekara mogu obavljati lica koja posjeduju visoku stručnu spremu VII stepen i stručna zvanja: profesor komparativne književnosti i bibliotekarstva, diplomirani bibliotekar, diplomirani komparativist, diplomirani bibliotekar-komparativista, kao i lica koja su završila minimalno I (prvi) ciklus odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od 4 (četiri) godine (240 ECTS bodova) po Bolonjskom studijskom programu.

(4) Poslove višeg knjižničara mogu obavljati lica koja mogu da izvode nastavu bosanskog/hrvatskog/srpskog jezika i književnosti u skladu sa Nastavnim planom i okvirnim

programom, imaju višu ili visoku stručnu spremu i položen stručni ispit za višeg knjižničara, kao i lica sa završenim minimalno I (prvim) ciklusom odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od 3 (tri) godine (180 ECTS bodova) po Bolonjskom studijskom programu i položen stručni ispit za višeg knjižničara.

(5) Potreban broj bibliotekara - izvršilaca je 0,03 po odjeljenju.

(6) Bliži uvjeti za formiranje biblioteke, odnosno centra za informacije, definisani su Zakonom o bibliotečkoj djelatnosti i podzakonskim aktima.

Član 25.

(1) Bibliotekar u okviru 40 - časovne radne sedmice obavlja sljedeće radne zadatke:

Poslovi planiranja

Učešće u programiranju rada škole / ustanove, saradnja sa nastavnicima / odgajateljima u neposrednom planiranju i izvođenju obrazovno-odgojnog rada, poslovi planiranja, obnove i nabavke novih knjiga, dopuna bibliotečkog fonda	5
---	---

Praćenje i realizacija programa rada škole / ustanove:

Permanentan rad na praćenju realizacije programskih zadataka škole sa stanovišta funkcije i uloge školske biblioteke u realizaciji nastavnih i vannastavnih odgojno-obrazovnih sadržaja	3
Rad na blagovremenom informisanju nastavnika i stručnih saradnika škole / ustanove o novinama u stručnoj literaturi i periodici, rad na klasifikaciji i stručnoj obradi periodike	6
Rad sa učenicima na popularizaciji knjige, davanje uputa za korištenje i metodičkih napomena za brzo i efikasno sticanje potrebnih informacija, saradnja sa roditeljima u području korišćenja knjiga i pružanja pomoći učenicima	3
Stručna analiza rezultata rada u okviru realizacije programa rada škole	1

Ostali poslovi i radni zadaci

Stručno evidentiranje i klasifikacija fonda knjiga, fonda stručne knjige i periodike, dječije i omladinske štampe, časopisa, naslova po predmetima i nastavnim područjima	3
---	---

Poslovi na izdavanju i preuzimanju knjiga	15
Poslovi informisanja	2
Permanentno stručno usavršavanje, ostali poslovi i radni zadaci	2
UKUPNO :	40

(3) Bibliotekar obavlja i druge stručne poslove po nalogu direktora i organa upravljanja.

Član 26.

(1) Za praćenje, analiziranje i unapređivanje saradnje sa porodicom, društvenom sredinom, institucijama i pedagoško-psihološkom službom, u svrhu preventivnog djelovanja škola ima socijalnog radnika.

(2) Poslove socijalnog radnika, u redovnoj i specijalnoj osnovnoj školi mogu obavljati lica koja posjeduju visoku stručnu spremu VII stepen i stručna zvanja: diplomirani socijalni radnik kao i lica koja su završila minimalno I (prvi) ciklus odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od 3 (tri) godine (180 ECTS bodova) ili 4 (četiri) godine (240 ECTS bodova) po Bolonjskom studijskom programu.

(5) Potreban broj socijalnih radnika -izvršilaca je 0,03 po odjeljenju.

Radni zadaci	Broj časova
Koncepcijsko-programski zadaci	4
Programiranje, ostvarivanje i analiza socijalnog rada	2
Rad u timu sa pedagoško-psihološkom službom i razrednicima/voditeljima	4
Saradnja sa porodicom, starateljima - na terenu	16
Saradnja sa institucijama: - sa centrom za socijalni rad (smještaj, starateljstvo, sudske odluke, materijalne beneficije) - sa komisijom za kategorizaciju	6
Vođenje socijalnog kartona učenika u okviru pedagoškog kartona	4
Stručno usavršavanje	4
UKUPNO:	40

(4) Socijalni radnik obavlja i druge stručne poslove po nalogu direktora i organa upravljanja.

Član 27.

(1) Za opservaciju, ispitivanje i pregled djece sa posebnim potrebama, uključivanje djece sa posebnim potrebama u osnovnoškolski sistem, planiranje i programiranje individualnog i individualiziranog rada sa djecom sa posebnim potrebama škola uz saglasnost Ministarstva može imati defektologa.

(2) Poslove defektologa (edukatora-rehabilitatora) mogu obavljati lica koja posjeduju visoku stručnu spremu VII stepen i stručna zvanja: profesor defektologije (odgovarajućeg profila), diplomirani defektolog (odgovarajućeg profila), diplomirani edukator-rehabilitator, diplomirani logoped, diplomirani surdoaudiolog, kao i lica koja su završila edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, tj. minimalno I (prvi) ciklus odgovarajućeg studija visokog obrazovanja u trajanju od 4 (četiri) godine (240 ECTS bodova) po Bolonjskom studijskom programu.

(3) Potreban broj defektologa-izvršilaca je 0,03 po odjeljenju.

(4) Struktura 40-satne radne sedmice za radno mjesto defektologa :

Radni zadaci	Broj sati
1. Opservacija, ispitivanja, pregledi djece sa posebnim potrebama	3
2. Aktuelni oblici uključivanja djece sa posebnim potrebama u osnovnoškolski sistem i profesionalno osposobljavanje	1
3. Planiranje i programiranje (godišnji, mjesečni, individualni plan i program)	1
4. Stručni rad sa djecom sa posebnim potrebama u odgojno-obrazovanom procesu	10
5. Individualni i individualizirani rad sa djecom sa posebnim potrebama	10
6. Adaptacija nastavno-tehničkih pomagala, didaktičkog materijala i njihovo korištenje	1
7. Permanentno stručno usavršavanje	1
8. Profesionalno informisanje	1
9. Subjektivno i objektivno vrednovanje rezultata rada i evaluacija metoda objektivnog vrednovanja	1
10. Saradnja sa roditeljima (savjetodavni rad, upoznavanje roditelja sa psihofizičkim stanjem djeteta, njegovim sposobnostima, interesima i potrebama)	2
11. Saradnja sa relevantnim institucijama	1
12. Rad u stručnim organima i timu za inkluzivnu nastavu	3
13. Vođenje evidencije i dokumentacije	1
14. Izrada prilagođenih edukativnih programa rada	4
UKUPNO:	40

(5) Defektolog obavlja i druge stručne poslove po nalogu direktora i organa upravljanja.

Član 28.

(1) Djeca i mladi sa posebnim obrazovnim potrebama stiču obrazovanje u redovnim školama prema programima prilagođenim njihovim individualnim potrebama. Individualizirani program, prilagođen njihovim mogućnostima i sposobnostima, izradit će se za svakog učenika uz obavezno određivanje defektološkog i logopedskog statusa.

(2) Zadovoljavanje posebnih obrazovnih potreba odgovornost je redovnog osoblja škole.

(3) Škola može dodatno zaposliti nastavnike i asistente za djecu sa posebnim potrebama da pomognu u ovakvom radu.

(4) Profil i nivo obrazovanja asistenta u nastavi je viša ili visoka stručna sprema nastavnčkog smjera ili minimalno I (prvi) ciklus odgovarajućeg studija u trajanju od 3 godine (180 ECTS bodova) po Bolonjskom studijskom programu.

(5) Opis poslova nastavnika asistenta:

(a) Podrška u pripremi organizacije i realizacije nastavnog procesa.

Asistent pruža podršku u pripremi realizacije nastavnog procesa nastavniku, omogućavajući razvoj potencijala, sposobnosti i vještina svakog djeteta.

(b) Podrška djetetu u snalaženju u školskom okruženju.

Asistent olakšava snalaženje djeteta u školskom okruženju te promovira razvoj stimulativnog okruženja za odgoj i obrazovanje i primjenu demokratskih principa kako bi se svako dijete osjećalo prihvaćeno, sigurno i kompetentno.

(c) Individualizacija.

Asistent koristi znanja o karakteristikama i razvoju djece kako bi se svako dijete razvijalo u skladu sa sopstvenim potrebama, mogućnostima i interesovanjima, uz uvažavanje različitosti i ličnosti svakog djeteta.

(d) Partnerstvo sa porodicom.

Asistent uspostavlja saradnički odnos sa roditeljima/starateljima uz uvažavanje uloge roditelja u odgoju i obrazovanju djece.

(e) Saradnja sa stručnjacima i zajednicom.

Asistent se savjetuje sa stručnjacima koji rade edukacijsko-rehabilitacijske programe te pružaju psihološko-pedagošku podršku.

(f) Praćenje i dokumentacija.

Asistent koristi različite metode za praćenje i dokumentovanje procesa napredovanja djeteta.

(e) Stručno usavršavanje.

Asistent je kompetentan za pružanje podrške nastavniku u realizaciji nastavnog procesa, te kontinuirano unapređuje svoje stručne kompetencije.

(6) Asistent obavlja i druge stručne poslove po nalogu direktora i organa upravljanja.

(7) Saglasnost za prijem asistenta daje Ministarstvo na osnovu procjene medicinske dokumentacije svakog učenika pojedinačno i objektivnih okolnosti svakog učenika.

Član 29.

V BROJ I STRUKTURA RUKOVODNOG OSOBLJA

(1) Radi potpunog definisanja zadataka škole i ustanove, njene organizovanosti, stručne i praktične usmjerenosti u ostvarivanju programskih zadataka, odnosno odgojno-obrazovnih sadržaja te opće funkcije i uloge škole, broj rukovodnog osoblja utvrđuje se kako slijedi:

Osnovna škola / ustanova	
- direktor	1,00

(2) Škola koja ima 30 odjeljenja i više ostvaruje pravo da sistematizuje radno mjesto pomoćnika direktora u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima.

(3) U specifičnim slučajevima, uzimajući u obzir okolnosti, saglasnost za pomoćnika

direktora ispod standarda definisanih ovim aktom daje Ministarstvo.
(4) Saglasnost za radno mjesto pomoćnika direktora daje Ministarstvo.

Član 30.

(1) Direktor, kao organ rukovođenja, organizuje i usklađuje rad škole, izvršava odluke školskog odbora te stručnih organa škole u skladu sa zakonom i pravilima škole, sa pedagoškog i menadžmentskog aspekta i zastupa školu prema vanjskim faktorima, državnim, društvenim i političkim organizacijama.

(2) Opis poslova direktora škole:

1. Konceptijsko-programski zadaci

Plan izrade godišnjeg plana i programa rada škole
Plan podjele predmeta na nastavnike
Plan podjele razredništva
Plan rada nastavničkog i odjeljenjskog vijeća
Plan općih i odjeljenjskih roditeljskih sastanaka
Plan obilaska nastave i vannastavnih aktivnosti
Plan ukupnog fonda časova svih oblika nastave
Plan ukupnog fonda časova svih oblika vannastavnih aktivnosti
Plan učeničkih ekskurzija, posjeta i izleta
Plan popravnih ispita
Plan vanrednih ispita
Organizuje izradu rasporeda časova nastave i odjeljenjskih zajednica
Raspored časova vannastavnih aktivnosti
Plan finansija i investicija
Plan nabavke osnovnih sredstava, opreme i učila
Uvid u plan upisa učenika i polaznika
Uvid u plan stručnog usavršavanja
Uvid u plan i realizaciju programa profesionalne orijentacije
Uvid u plan zdravstvenih pregleda
Uvid u plan i realizaciju pregleda školske dokumentacije
Uvid u plan i realizaciju stručnih konsultacija i komunikacija sa učenicima i roditeljima
Ukupno 9 časova

2. Organizaciono-materijalna problematika

Osiguranje općih, kadrovskih i materijalnih uvjeta za rad
Organizacija sjednica organa upravljanja
Organizacija i vođenje sjednica stručnih organa
Praćenje realizacije zaključaka i odluka
Organizacija rada stručnih službi (pedagoške, administrativno-tehničke, finansijske)
Organizacija izrade završnog računa i popisa inventara
Organizacija rada sa pripravnicima

Organizacija zdravstvenih pregleda
Organizacija polaganja popravnih i vanrednih ispita
Ukupno 8 časova

3. Pedagoško-instruktivni rad

Kontinuirano praćenje nastave
Uvid u pripremanje nastavnika
Uvid u analizu testiranja učenika
Uvid u oblike i kriterijume ocjenjivanja
Pružanje stručne pomoći nastavnicima
Ocjenjivanje rada nastavnika
Praćenje oglednih i uglednih časova
Učešće u radu aktiva direktora
Uvid u rad stručnih aktiva nastavnika
Uvid u pedagoški rad sa nastavnicima i učenicima
Pružanje stručne pomoći pripravnicima
Uvid u pedagoški rad sa roditeljima
Vođenje pedagoške dokumentacije
Kontrola vođenja dosjea zaposlenika
Ukupno 5 časova

4. Analitičko-studijski rad

Učešće u izradi analize uspjeha učenika u učenju i vladanju
Uvid u analizu rezultata testa
Izrada prijedloga mjera za poboljšanje uspjeha
Analiza ostvarivanja godišnjeg plana i programa rada škole
Analiza ostvarivanja nastavnog plana i programa
Analiza rada stručnih organa škole
Analiza odgojnih problema i pojava asocijalnog ponašanja
Analiza rada pedagoške službe
Analiza organizacije rada škole
Analiza materijalno-finansijskog pos lovanja škole
Ukupno 4 časa

5. Normativno-pravni i finansijski poslovi

Praćenje i primjena zakonskih propisa
Pokretanje inicijative i praćenje izrade normativnih akata
Učešće u izradi normativnih akata

Utvrđivanje elemenata za izradu finansijskog plana škole
Pregled finansijske dokumentacije
Učešće u izradi završnog računa
Saradnja sa sekretarom trezorom

Saradnja sa prosvjetnom inspekcijom

Prijem radnika u radni odnos i raskidanje radnog odnosa
Ukupno 4 časa

6. Zastupanje i predstavljanje škole

Zastupanje i predstavljanje škole pred sudom i drugim institucijama
Ugovaranje poslovnih aranžmana i zaključivanje ugovora
Saradnja sa školskim organima i organima uprave
Saradnja sa prosvjetno-pedagoškim zavodom, visokoškolskim organizacijama, institucijama kulture
Saradnja sa donatorima i humanitarnim organizacijama
Vođenje evidencije o poslovnim kontaktima
Ukupno 5 časova

7. Pedagoška dokumentacija

Uvid u pregled odjeljenskih i matičnih knjiga
Uvid u knjigu dežurstva
Potpisivanje svjedočanstava i đачkih knjižica
Pregled dokumentacije svih vrsta upisa
Pregled i ovjeravanje zapisnika stručnih organa
Praćenje izrade ljetopisa
Ukupno 3 časa

8. Evidentiranje rada

Poslovni sastanci
Dnevne zabilješke
Pripreme za sjednice
Korespondencija
Opća zapažanja o ličnom radu i prijedlog mjera za unapređenje rada
<hr/>
Ukupno 2 časa
<hr/>
UKUPAN SEDMIČNI FOND
ČASOVA: 40

(3) Direktor obavlja i druge stručne poslove po nalogu organa upravljanja.

Član 31.

(1) Pomoćnik direktora u okviru 40-satne radne sedmice obavlja radne zadatke u okviru fonda časova kako slijedi:

1. Planiranje rada

Koncipiranje i izrada programa rada škole i organizacija odgojno-obrazovnog rada	3
Studijsko-analitički zadaci za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada	4
Planiranje i pripremanje sjednica stručnih organa škole	1
Planiranje kolektivnog i individualnog stručnog usavršavanja	3

2. Praćenje i realizacija planiranog rada

Praćenje i realizacija programa rada škole	3
Pedagoško-instruktivni rad: ogledna nastava i instruktivna predavanja, uvođenje inovacija, stručni rad sa članovima kolektiva i pripravnicima, priprema za rad	9
Permanentna stručna saradnja, rad sa nastavnicima, pedagogom-psihologom, bibliotekarom i ostalim stručnim saradnicima škole	4
Vođenje pedagoške dokumentacije i evidencije o radu škole i realizaciji programa	8
Ostali poslovi	
Koordinacija rada sa rukovodiocima stručnih aktiva, izvršavanje odluka stručnih organa i službi škole	3
Organizovanje rada i staranje o radu stručno-tehničke službe škole	1

Organizovanje i planiranje saradnje sa društvenom sredinom	1
UKUPNO	40

(2) Pomoćnik direktora obavlja i druge stručne poslove po nalogu direktora i organa upravljanja.

(3) U slučaju da škola nema pravo na pomoćnika direktora, ove poslove obavlja direktor.

Član 32.

VI BROJ I STRUKTURA ADMINISTRATIVNO-FINANSIJSKOG OSOBLJA

(1) Za obavljanje stručnih administrativno-finansijskih, normativno-pravnih, računovodstveno-blagajničkih, obračunskih, statističkih, personalnih i drugih stručno-administrativnih poslova u ustanovama osnovnog odgoja i obrazovanja, broj stručnog osoblja, profil i nivo obrazovanja određen je kako slijedi:

Izvršilac	sekretar škole	1
-----------	----------------	---

(2) Osim sekretara, škola (ustanova) za svako odjeljenje, odgojnu grupu može da ima i 0,055 izvršioaca na administrativno – finansijskim i računovodstvenim poslovima.

(3) Profil i nivo stručne spreme za sekretara škole je VŠS ili VSS pravnog ili ekonomskog smjera ili najmanje I ciklus Bolonjskog procesa sa najmanje 180 ECTS bodova.

(4) Zatečeni uposlenici koji imaju SSS IV stepena i na dan stupanja na snagu Pedagoških standarda imaju preko 15 (petnaest) godina radnog staža, mogu obavljati ove poslove.

(5) Profil i nivo stručne spreme za administrativno–finansijskog i računovodstvenog uposlenika je SSS IV stepena ekonomskog smjera.

Član 33.

(1) Za obavljanje administrativno-pravnih poslova škola / ustanova ima sekretara.

(2) Sekretar škole / ustanove u okviru radne sedmice obavlja radne zadatke kako slijedi:

1. Planiranje rada i stručna saradnja

Učešće u koncipiranju i izradi programa rada, izvještaja, informacija, analiza, statističkih podataka škole i njihovo uvođenje u informatički sistem škole, saradnja sa direktorom, pomoćnikom, pedagogom-psihologom, bibliotekarom, nastavnicima, učenicima, roditeljima, učeničkim organizacijama, mjesnom zajednicom, društvenom sredinom, prosvjetnom inspekcijom i drugim organima	6
---	---

2. Praćenje i realizacija planiranog rada

Praćenje i realizacija programa rada, praćenje propisa na području osnovnog obrazovanja i odgoja i zakonskih propisa radi primjene i dogradnje normativnih akata škole	4
--	---

3. Ostali poslovi i radni zadaci:

Angažman u pripremanju i održavanju sjednica organa upravljanja i stručnih organa škole - zapisnici, zaključci, odluke i drugo	5
Obavljanje daktilografskih poslova za potrebe škole, poslovi ažuriranja i čuvanja arhive i ostale dokumentacije škole	7
Prijave i odjave radnika i evidencija o odsustvovanju s posla	3
Staranje o dokumentaciji i evidenciji učenika koji se koriste prevozom i dr.	3
Upis učenika u I razred, prevodnice, prijava kandidata za polaganje ispita za sticanje osnovnog obrazovanja Izdavanje potvrda, đačkih knjižica, svjedočanstava i slično	3
Poslovi organizacije zdravstvene zaštite i osiguranja učenika i zaposlenika škole	2
Staranje o općim uvjetima za nesmetan rad škole (osvjetljenje, grijanje, opravke, održavanje i slično)	2
Organizovanje i nadzor rada tehničkog i pomoćnog osoblja škole i obavljanje i drugih stručnih poslova i radnih zadataka po nalogu direktora, nastavničkog vijeća i organa upravljanja	3
Saradnja sa stručnim službama na ostvarivanju njihovih programskih sadržaja	2
Ukupan sedmični fond sati:	40

(3) Poslovi i zadaci administrativno –finansijskog uposlenika:

Radni zadaci Administrativni poslovi
Prikupljanje iskaza uposlenika, obračun i isplata plaća uposlenika
Obračun doprinosa i poreza iz plaća uposlenika
Vođenje blagajne i sastavljanje blagajničkih izvještaja

Plaćanje prispjelih faktura i računa
Blagovremena obrada statističkih podataka i dostava istih određenim institucijama
Uredno vođenje evidencije - kartona o ostvarenom vremenu i plaćama uposlenika
Prikupljanje novčanih sredstava od učenika za učeničku kuhinju i polaganje istih u trezor
Obavljanje i drugih poslova koje odredi direktor škole
Radni zadaci Finansijsko-računovodstveni poslovi
Knjiženje obračunatih i isplaćenih plaća uposlenika
Knjiženje faktura
Izrada finansijskog plana (godišnjeg, kvartalnog i mjesečnog)
Praćenje realizacije budžeta škole u koordinaciji sa ministarstvom za finansije
Vođenje i knjiženje osnovnih sredstava
Popis osnovnih sredstava
Obavljanje i drugih poslova koje odredi direktor škole

Član 34.

VII BROJ I STRUKTURA POMOĆNOG I TEHNIČKOG OSOBLJA

(1) Za poslove čišćenja, održavanja i zagrijavanja školske zgrade, a prema vrsti ustanove, njenom kapacitetu i specifičnim uvjetima ovim standardom se za objekat i ukupnu korisnu površinu - zatvoreni i otvoreni prostor utvrđuje broj izvršilaca kako slijedi:

Poslovi	Broj
Domar-ložač	1
Radnici na održavanju higijene:	
400m ² grijanje na čvrsto gorivo	1
500 m ² grijanje na tečno gorivo	1

Napomena: Škole koje imaju više od 30 odjeljenja i grijanje na čvrsto gorivo, uz saglasnost Ministarstva, mogu zaposliti dodatnog domara – ložača.

(2) Osoblje u školskim kuhinjama: Radnik po ovom osnovu se priznaje ako škola ima kuhinju u vlastitoj organizaciji, odnosno ako najmanje 50% učenika koristi školsku kuhinju.

(3) U specifičnim okolnostima, gdje je uposlen radnik po ovom osnovu, a u međuvremenu je došlo do smanjenja broja učenika koji koriste školsku kuhinju ispod 50% , radnik se po nalogu rukovodioca može rasporediti na druge dodatne zadatke u okviru poslova pomoćnog osoblja.

(4) Profil i stručna sprema za radno mjesto domara-ložača je srednja stručna sprema III stepen građevinskog, elektro ili mašinskog smjera uz položen ispit i certifikat za obavljanje poslova ložača.

(5) U vrijeme sezone grijanja (15.10. tekuće godine do 15.04. naredne godine), škole koje imaju područne škole sa centralnim grijanjem na čvrsto ili tečno gorivo, mogu zaposliti dodatnog ložača sa normom od 25% do 100% (uzimajući u obzir sve okolnosti) radnog vremena na svaku područnu školu.

(6) Profil i stručna sprema za radno mjesto radnice na održavanju čistoće je završena osnovna škola.

(7) Profil i stručna sprema za radno mjesto kuhar/servir je završena ugostiteljska škola – kuhar.

(8) Vozač (škola koja u svom sastavu ima područne škole, specijalna odjeljenja i odjeljenje učenika sa posebnim potrebama mogu imati vozača) - 1 izvršilac-stručna sprema –vozač VKV.

Član 35.

VIII STANDARD ZA PROSTOR I OPREMU U ŠKOLI

(1) Osnovni standard školskog prostora po pravilu treba osigurati rad škole u jednoj smjeni.

(2) Školska zgrada treba:

a) omogućiti funkcionalnu organizaciju prostora primjerenu suvremenim oblicima nastave,

b) zadovoljiti sve higijensko-tehničke uvjete i

c) ispuniti osnovna ekološka i estetska mjerila.

(3) Licima sa tjelesnim invaliditetom škola treba omogućiti uvjete za samostalan pristup objektu, kao i samostalnu komunikaciju u prostore neophodne za njihovo obrazovanje, odnosno njihov rad.

(4) Površina potrebnog zemljišta za izgradnju školske zgrade i školske dvorane, te formiranje školskog dvorišta, školskih igrališta, prostora za rekreaciju, školskog vrta, zelenih površina i drugog, po učeniku iznosi od 15 m² do 20 m², a izuzetno zbog guste izgrađenosti naselja površina potrebnog zemljišta može biti do 15 m² po učeniku.

(5) Zbog sigurnosti učenika te održavanja i čuvanja, vanjski školski prostor treba biti ograđen.

(6) Škola mora imati alarm i sigurnosne kamere.

Član 36.

Prostor koji je potreban za izvođenje nastave:

a) razredna nastava:

1) učionice za I razred,

2) učionice za ostale razrede,

3) kabinet;

b) razredno-predmetna nastava:

1) učionice,

2) kabineti;

c) predmetna nastava za jezičko-umjetničko područje:

1) učionica za bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost,

2) kabinet za bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost,

3) učionice za strani jezik,

4) kabinet za strani jezik,

- 5) učionica za muzičku kulturu,
- 6) kabinet za muzičku kulturu,
- 7) učionica za likovnu kulturu,
- 8) kabinet za likovnu kulturu;
- d) predmetna nastava za prirodno-matematičko područje:
 - 1) učionica za matematiku,
 - 2) kabinet za matematiku,
 - 3) informatička učionica,
 - 4) kabinet za informatiku,
 - 5) učionica za fiziku i hemiju,
 - 6) kabinet za fiziku i hemiju,
 - 7) skladišni prostor za hemikalije,
 - 8) učionica za biologiju sa vivarijumom,
 - 9) kabinet za biologiju,
 - 10) skladišni prostor za biološke zbirke,
 - 11) laboratorija prirodnih nauka;
- e) predmetna nastava za društveno područje:
 - 1) učionica za historiju,
 - 2) kabinet za historiju,
 - 3) učionica za geografiju,
 - 4) kabinet za geografiju;
- f) predmetna nastava za tehničko područje:
 - 1) učionica za tehničku kulturu (radionica),
 - 2) kabinet za tehničku kulturu,
 - 3) skladište;
- e) prostorije za provođenje rehabilitacionih programa za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama:
 - 1) učionica za izvođenje razredne nastave,
 - 2) učionica za izvođenje razredno-predmetne nastave,
 - 3) učionica za izvođenje predmetne nastave u specijalnim školama i specijalnim odjeljenjima koje su posebno opremljene, u skladu sa potrebama učenika;
- g) predmetna nastava za tjelesni odgoj:
 - 1) dvorana ili sala za tjelesni odgoj,
 - 2) kabinet,
 - 3) prostorija za odlaganje sprava i opreme,
 - 4) svlačionica,
 - 5) tuš sa toaletima,
 - 6) prostorija za pribor i sredstva za čišćenje i održavanje,
 - 7) u specijalnim školama manja sala za korektivnu gimnastiku, u skladu sa potrebama učenika,
- h) vanjski prostori nastavnih područja:
 - 1) razredna nastava na otvorenom,
 - 2) školski didaktički prostor,
 - 3) vanjski prostori za nastavu tjelesnog odgoja i
 - 4) ostale površine u skladu sa mogućnostima lokacije škole.

Član 37.

Ostali prostori neophodni za rad škole:

- a) društveni prostori:

- 1) višenamjenski prostor,
- 2) školska biblioteka sa čitaonicom,
- 3) namjenski prostor za produženi boravak,
- 4) prostor za učenički klub,
- 5) trpezarija sa kuhinjom;
- b) prostori za organizaciju i koordinaciju rada škole:
 - 1) zbornica,
 - 2) kancelarija direktora škole,
 - 3) kancelarija sekretara škole,
 - 4) kancelarije za stručne saradnike (pedagog, psiholog, defektolog, logoped i socijalni radnik),
 - 5) kancelarija za administraciju škole,
 - 6) kancelarija računovodstva škole,
 - 7) kancelarija za prijem roditelja,
 - 8) arhiva,
 - 9) dokumentacioni centar u specijalnim školama;
- c) ekonomski prostori:
 - 1) kuhinja sa ostavom,
 - 2) prostorija za sanitarije i garderobu tehničkog osoblja,
 - 3) kotlovnica za centralno grijanje ili priključak na gradsku toplanu,
 - 4) radionica kućnog majstora,
 - 5) toaleti za tehničko osoblje,
 - 6) prostor za odlaganje smeća;
- d) ulaz:
 - 1) vjetrobran,
 - 2) ulazni prostor,
 - 3) portirnica;
- e) komunikacioni prostori:
 - 1) hodnici,
 - 2) stepenište,
 - 3) garderoba za učenike – garderobni ormarići u komunikacionim prostorima;
- f) sanitarni prostor:
 - 1) sanitarni prostor za učenike,
- g) vanjski, opći prostori:
 - 1) pješački prilazni put,
 - 2) školsko dvorište,
 - 3) školski park,
 - 4) parkiralište za školski autobus i automobile,
 - 5) ekonomsko dvorište.

Član 38.

(1) Da bi se zadovoljili osnovni pedagoški i zdravstveno-higijenski uvjeti i potrebe, ovim standardom za sve tipove osnovnih škola, obrazovanih ustanova određuje se građevinska, odnosno korisna površina po jednom djetetu.

<u>Opis</u>	<u>min m²</u>	<u>opt m²</u>
Ukupna površina – zatvoreni i		

otvoreni prostor (dvorište i sportski tereni)	<u>12</u>	<u>15</u>
Ukupna korisna površina zatvorenog prostora	<u>3</u>	<u>4</u>
Površina učioničkog prostora po učeniku	<u>1,4</u>	<u>1,8</u>
Površina za nastavu fizičkog i zdravstvenog odgoja po jednom učeniku na času	<u>5</u>	<u>7</u>
Površina radionice / laboratorije po učeniku	<u>2</u>	<u>3</u>

(2) Radi racionalnog korištenja školskog prostora i društvenih sredstava, posebnim aktom se reguliše maksimalna površina za koju se priznaju troškovi održavanja i čišćenja, pri čemu će se posebno cijeliti specifični slučajevi i objektivne okolnosti.

(3) Radi realizacije kulturnih i javnih manifestacija u školi, škola ima odgovarajući prostor sa minimalnom površinom od 200 m², odnosno optimalnom površinom od 300 m².

(4) Učionički prostor obezbjeđuje minimalnu kubaturu od 4,2 m³, odnosno optimalnu od 5,4 m³ po učeniku.

(5) Uz učionicu / kabinet se nalazi predkabinet za pripremu nastavnika i ostava - prostor za odlaganje opreme, nastavnih sredstava i učila.

(7) Prostor za produženi i cjelodnevni boravak jednog učenika definisan je kako slijedi:

- dnevni boravak za odmor i igru, sa kaučom i sklopivim ležajevima, podnom prostirkom od prirodnog materijala za cijelu površinu poda – minimalno 2 m², optimalno 2,5 m²,
- radni prostor sa ormarićem za svakog učenika – minimalno 1,5 m², optimalno 2 m²,
- kuhinja,
- trpezarija,
- mokri čvor, odvojeno za djevojčice i dječake.

(8) Pojedinačni uvjeti u pogledu površine i zapremine, kao i struktura cjelokupnog prostora koji nisu definisani ovim standardima moraju zadovoljavati posebne uvjete date u Normativima za planiranje, projektovanje, izgradnju i namještaj osnovnih škola.

(9) Prostor učionice mora biti prilagođen zahtjevima organizacije i izvođenja savremene nastave za:

- a) rad u malim grupama,
- b) izvođenje projektne nastave,
- c) vježbe i
- d) druge oblike nastave.

(10) Propisani standard u postojećim školama postiže se prilagođavanjem broja učenika.

(11) Učionica za razrednu nastavu prostorno, funkcionalno i po obliku treba da omogućava ostvarenje odgojno-obrazovnih zadataka.

(12) Prostor treba osiguravati slobodu kretanja u učionici i izmjenjivanje različitih oblika

rada.

(13) Učionice za predmetnu nastavu sa pripadajućim kabinetima moraju biti opremljene odgovarajućom opremom, prema nastavnim područjima.

(14) Prostor za tjelesni odgoj određuje se, organizuje i oprema u skladu sa uvjetima utvrđenim nastavnim planom i programom tog predmeta i standardima koji se propisuju u obrazovanju i sportu.

Član 39.

(1) Školska biblioteka ne može biti manja od 60 m².

(2) Biblioteka se sastoji od prostora za:

- a) rad bibliotekara, veličine 15 m²,
- b) smještaj knjiga, veličine 5,5 m² na 1.000 knjiga,
- c) individualni rad korisnika, veličine do 15 m²,
- d) smještaj nastavnčkog fonda knjiga, veličine oko 5 m²,
- e) čitaonicu,
- f) izložbeni prostor i
- g) spremište za bibliotečku građu.

(3) U sklopu biblioteke, u školi optimalne veličine, nalazi se i multimedijalna učionica veličine do 60 m².

Član 40.

(1) Prostor za upravu, organizaciju i koordinaciju rada objedinjuju pedagošku i administrativnu službu škole.

(2) Zbornica je prostor koji koriste svi nastavnici škole za okupljanje, razmjenu iskustava i rezultata rada te odmor između nastavnih sati.

(3) U školi sa 18 odjeljenja zbornica treba imati 36 mjesta za sjedenje i površinu od 45 m² do 65 m².

(4) Kancelarija direktora koristi se za rad i kontakte sa nastavnicima, učenicima i roditeljima, te sa trećim licima, a svojom veličinom mora zadovoljiti i manje grupne sastanke.

(5) Ekonomski prostori škole usklađuju se prema vrsti škole, veličini školske zgrade, načinu snabdijevanja i osiguranju energetske potreba.

Član 41.

(1) Ukupna širina vanjskih ulaznih vrata određuje se prema broju učenika.

(2) Najmanja širina jednokrlnih ulaznih vrata iznosi 110 cm, a dvokrlnih 180 cm i moraju se otvarati prema vani.

(3) Dubina vjetrobrana je najmanje 240 cm.

(4) Hodnici se određuju prema broju učenika, odnosno učionica.

(5) Najmanja širina hodnika sa učionicama sa jedne strane za dvije učionice je 180 cm, za četiri učionice je 240 cm, a najmanja širina hodnika sa obostrano poredanim učionicama je 300 cm.

(6) Ako se garderoba nalazi u hodnicima, hodnik se proširuje za dubinu garderobnih ormarića.

(7) Širina stepenišnog kraka najmanje je 120 cm za dvije učionice.

(8) Za sljedeće dvije učionice širina kraka se povećava za 30 cm.

(9) Visina gazišta ne smije biti veća od 15 cm, a širina gazišta je najmanje 33 cm.

(10) Garderoba učenika može se organizovati kao središnja garderoba u ulaznom prostoru škole ili kao garderobni ormarići po hodnicima.

Član 42.

- (1) Sanitarije za učenike čini prostor sa toaletom i pretprostor sa umivaonicima.
- (2) Svaki sanitarni čvor sastoji se od ženskog i muškog dijela sa odvojenim pretprostorima.
- (3) Određivanje potrebnog broja sanitarnih uređaja određuje se na sljedeći način:
 - a) za 30 učenica potrebno je osigurati dvije WC kabine,
 - b) za 30 učenika potrebno je osigurati jednu WC kabinu i jedan pisoar,
 - c) u slučajevima iz t. a) i b) potrebno je u pretprostoru osigurati po jedan umivaonik i
 - d) za lica sa tjelesnim invaliditetom potrebno je osigurati poseban toalet.

Član 43.

Školsko igralište je vanjski prostor za nastavu tjelesnog odgoja, čija veličina i broj sportskih terena zavisi od broja odjeljenja, nastavnog programa, izbornih aktivnosti i sportskih aktivnosti lokalne zajednice.

Član 44.

- (1) Za stvaranje primjerenih uvjeta rada u školi potrebno je zadovoljiti higijensko-tehničke zahtjeve, koji se odnose na:
 - a) osvjetljenje,
 - b) osunčanost,
 - c) prozračivanje,
 - d) zaštitu od buke i akustiku,
 - e) grijanje i hlađenje,
 - f) snabdijevanje vodom,
 - g) odvođe za otpadne vode,
 - h) električne instalacije,
 - i) instalacije za informatiku,
 - j) zaštitu od požara i
 - k) zaštitu od provale.
- (2) Kvalitet prirodnog osvjetljenja, kao najznačajnijeg psihološkog i fiziološkog faktora radnih uvjeta u školskoj zgradi u učionici, određuje se:
 - a) orijentacijom učionice,
 - b) tehničkim sredstvima za raspršivanje dnevnog svjetla i
 - c) kontrolom odsjaja unutrašnjih površina.
- (3) U svim radnim prostorima škole potrebno je osigurati mogućnost za zamračenje prostorija.
- (4) Učionice za razrednu nastavu trebaju biti optimalno osunčane.
- (5) Učionice za predmetnu nastavu i biblioteka trebaju biti osvjetljene zavisno od sadržaja i oblika nastave.
- (6) Zaštita od direktnog prodiranja sunčevih zraka, kojom se sprječava stvaranje bljeska i pretjeranog zagrijavanja, mora biti takva da ne smanjuje stvarnu površinu prozora.
- (7) Svi prostori za rad i boravak trebaju se prirodno provjetravati.

Član 45.

- (1) Toplotna zaštita, zaštita od buke i akustika zidnih i stropnih konstrukcija zajedničkih

prostora i učionica mora biti prema važećim propisima i standardima.

(2) Zaštita od buke i akustika treba omogućiti dobru slušnost i razgovijetnost pri govoru, kao i optimalnu jeku pri slušanju muzike.

(3) Za grijanje i rashlađivanje prostora i pripremu tople vode mogu se koristiti sve vrste centralnog sistema.

(4) U prostorima za rad i boravak zrak mora biti ravnomjerno zagrijavan, i to:

a) u učionicama 20 °C,

b) u prostorijama za organizaciju i koordinaciju rada, te u zbornici 20 °C,

c) u sali za tjelesni odgoj 16 °C do 18 °C,

d) u svlačionicama 20 °C do 22 °C i

e) u hodnicima i na stepeništima 18 °C.

(5) U periodu visokih vanjskih temperatura u prostorima škole treba osigurati optimalnu temperaturu, 5 °C nižu od vanjske temperature.

Član 46.

(1) Snabdijevanje vodom vrši se instalacijom vodovodne mreže sa hemijsko-fizički i bakteriološki ispravnom vodom za piće.

(2) Otpadne vode odvođe se kanalizacijom koja se priključuje na komunalnu kanalizaciju ili na drugi način, prema važećim propisima i standardima.

Član 47.

(1) Električna instalacija mora biti po propisima zaštićena.

(2) U školi treba predvidjeti instalacije za prijem televizijskog signala i instalaciju za priključak interneta.

(3) Zaštita od požara sprovodi se upotrebom odgovarajućih građevinskih materijala, definisanjem puteva za evakuaciju i osiguranjem protivpožarne opreme i signalizacije.

(4) Zaštita od provale osigurava se ugradnjom alarma i video nadzora.

Član 48.

(1) Oprema prostora mora odgovarati namjeni prostora i omogućiti realizaciju odgojno-obrazovnog rada sa učenicima.

(2) Način korištenja prostora treba osmisliti i osigurati opremu za izvođenje nastave, vannastavnih aktivnosti i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada.

(3) Oprema i namještaj moraju biti:

a) funkcionalni,

b) sigurni,

c) prenosivi,

d) stabilni i

e) od kvalitetnog, po mogućnosti prirodnog materijala, lakog za održavanje, postojanih boja, odgovarajućeg estetskog izgleda i primjerenog uzrastu učenika.

(4) Sav namještaj treba biti dimenzioniran prema visini i uzrastu učenika, te zadovoljavati ergonomske zahtjeve.

(5) Za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama treba biti osiguran prilagođen namještaj i potrebna pomagala.

Član 49.

(1) Normativi didaktičke opreme i nastavnih sredstava za izvođenje nastave po predmetima i razredima utvrđeni su u tabelama koje se nalaze u Prilogu broj 1, a koji čine sastavni dio ovog akta.

(2) Nastavna sredstva, njihova funkcija, metodička zasnovanost i viševarijantna namjena bitan su uvjet intenziviranja, racionalizacije i unapređivanja nastave.

(3) Ona su, kao i sva druga sredstva rada, pretpostavka uspješne realizacije nastavnih sadržaja i utvrđena su Normativima radnog prostora, opreme, nastavnih sredstava i učila po predmetima za osnovnu školu (Normativi) i sastavni su dio ovih Standarda.

(4) Škole se opremaju na osnovu Normativa nastavnih sredstava svih predmeta, uvažavajući pri tome njihovu opću namjenu i didaktičku multimedijску funkciju.

Član 50.

Opća nastavna sredstva

(1) Pored stola / klupe projektovanog za jednog učenika, prilagođenog uzrastu učenika i namjeni, i osnovnog namještaja škola / ustanova posjeduje:

a) Na nivou škole / ustanove:

<u>NAZIV</u>	<u>KOMADA</u>
Aparat za umnožavanje	1
Računari: odgovarajući, prosječne aktuelne konfiguracije	7
Štampač – laserski crno-bijeli	2
Štampač – kolor	2
Video ili digitalna kamera	1
Digitalni fotoaparata	1
Kasetofon stereo s CD-om - za svako odjeljenje pripremnog razreda i razredne nastave - za školu	1 6
TV kolor i videorekorder - za razrednu nastavu po razredu - za predmetnu nastavu	1 6
Multimedijalni projektor	1
Školski razglas: - fiksni - mobilni	1 1
Klavir ili klavinova	1
Faks-aparat	1

b) Specijalna nastavna sredstva:

- za paralelne škole - muzičku i baletsku:

NAZIV	KOMAD A
Klavinova	1
Orfov instrumentarij	2

- specijalne škole – za specijalno obrazovanje i vaspitanje

NAZIV	KOLIČINA
Ogledalo - za svako odjeljenje razredne nastave	1
Pluto-tabla - za svako odjeljenje	1
Aparat za plastificiranje - za školu	1

- logopedski kabinet:

NAZIV	KOLIČINA
Suvag lingua	1
Vibrafon	4
Delay	1
Ultracurve	1
Računar sa softverom i pripadajućom opremom za govorni tretman	1
Ogledalo	1
Metronom	1
Diktafon	2
Sredstva za igru, slikovnice i knjige prilagođene logopedskom tretmanu i uzrastu djece i omladine	

- kabinet za psihomotoričku reedukaciju

NAZIV	KOLIČI NA
Švedske ljestve	1
Strunjače - velike	2
- male	2
Medicinske lopte: raznih boja, veličina i mase	1
Jastuci raznih boja	1

Obruči	1
Masažeri – stimulansi	1
Greda – za svaki od tri nivoa visine	1
Trambulin	1
Kutije različitih veličina	1
Prečke različitih veličina, na poligonu, za provlačenje	1
Predmeti za taktilnu percepciju: hrapavi, glatki, različitih formi - veliki i mali	1
Ogledalo	1
Slike u nizu	6
Kasete za izvođenje ritmičkih vježbi	1

c)U svakoj učionici i kabinetu:

NAZIV	KOLIČINA
Grafoskop i projekciono platno	1

d) Učila za dnevni boravak učenika - produženi boravak, cjelodnevni boravak:

- Televizor,
- CD-player
- Kasetofon sa CD-om,
- Sredstva za igru (lego-kockice, puzzle, domine, šah, stolna košarka i nogomet, “čovječe ne ljuti se” i druge igre za razvijanje inteligencije),
- Oprema za kutak / centar: slikovnice i knjige,
- Sva učila iz raspoloživog fonda odgojno-obrazovne ustanove, prema važećim Standardima i Normativima.

IX STANDARDI ZA POSEBNE POTREBE U ŠKOLI

Član 51.

(1) Posebne potrebe u osnovnom odgoju i obrazovanju odnose se na sve slučajeve kada se u pogledu veličine škole, odjeljenja, uvjeta života i rada nastavnika, obima i složenosti poslova te organizacionih oblika rada ne mogu primijeniti mjerila za redovne škole koje ostvaruju djelatnost pod redovnim, standardnim uvjetima.

(2) Pri osnivanju škole potrebno je procijeniti opravdanost samostalnosti škole s obzirom na broj učenika, broj područnih škola, prometnu povezanost, veličinu školske zgrade, sredinu u kojoj škola djeluje i druge posebnosti, o čemu procjenu donosi Ministarstvo, u skladu sa Zakonom, u saradnji sa nadležnim organima jedinice lokalne samouprave.

Član 52.

(1) Škola sa posebnim statusom je škola u brdsko-planinskom području sa loše osiguranom i slabo povezanom putnom komunikacijom.

- (2) Škola iz stava 1. ovog člana je od posebnog značaja za Bosansko-podrinjski kanton Gorazde i jedinice lokalne samouprave i ne mora zadovoljavati minimum standarda utvrđenih u članovima 6, 8, 9. i 10. ovog akta, kojima se utvrđuju mjerila za broj učenika u odjeljenju.
- (3) Status škole sa posebnim statusom utvrđuje Vlada Kantona na prijedlog Ministarstva, u skladu sa Zakonom.
- (4) Broj radnika u školama iz stava 1. ovog člana osigurava se po pravilu kao i u školama koje nastavu ostvaruju u redovnim uvjetima, s tim da, kada je to neophodno, mjerila za utvrđivanje broja radnika mogu biti i niža od onih propisanih za škole koje rade u redovnim uvjetima.
- (5) Radnici koji rade u školama sa posebnim statusom mogu ostvariti pravo na stimulativne mjere, a škole na dodatne materijalne troškove.
- (6) Stimulativna mjera za radnike iz stava 5. ovog člana može biti uvećanje ličnih primanja, u skladu sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti obrazovanja.

Član 53.

- (1) Muzičke, baletske ili umjetničke škole mogu se osnivati i sa manjim brojem odjeljenja od broja predviđenog zakonom i ovim aktom, što se definiše propisima koji regulišu ovu oblast.
- (2) Osnovna muzička škola ima:
- a) minimalno pet odjeljenja,
 - b) optimalno 18 odjeljenja i
 - c) maksimalno 30 odjeljenja.
- (3) U muzičkoj školi nastava se izvodi:
- a) individualno – instrumenti i solo pjevanje;
 - b) grupno iz:
 - 1) solfeđa sa teorijom
 - 2) hora,
 - 3) orkestra i
 - 4) kamerne muzike.
- (4) Broj učenika u grupi se određuje prema specifičnostima izvođenja nastave,
- a) grupa kamerne muzike ima od dva do osam učenika;
 - b) u grupi solfeđa i teorije muzike broj učenika je:
 - 1) minimalno 8,
 - 2) optimalno 15,
 - 3) maksimalno 30 učenika;
 - d) u nastavi orkestra i u nastavi hora grupa ima od 20 do 50 učenika i
 - e) pripremna nastava se izvodi u pripremnom odjeljenju koje ima od 10 do 30 učenika.

Član 54.

U muzičkoj školi sat individualne nastave traje 30 minuta za prvi ciklus (I-III razred) i 45 minuta za drugi ciklus (IV-VI razred), a satovi grupne nastave i kamerne muzike traju 45 minuta.

Član 55.

- (1) U umjetničkim školama potrebne su učionice primjerene pojedinačnoj i grupnoj nastavi, nastavi u razrednom odjeljenju i nastavi grupnog muziciranja.
- (2) Za individualnu nastavu potrebno je:
- a) minimalno pet učionica,

- b) optimalno deset učionica i
- c) maksimalno 15 učionica.
- (3) Jedna učionica odgovara jednom kabinetu i treba imati površinu od 15 m² do 20 m².
- (4) Jedna klasa ili najviše dvije klase koriste jednu učionicu, odnosno kabinet.
- (5) Za grupnu nastavu (solfeđo i teorija muzike) potrebno je:
 - a) minimalno dvije učionice,
 - b) optimalno tri učionice i
 - c) maksimalno pet učionica.
- (6) Jedna učionica odgovara jednom kabinetu i treba imati površinu od 30 m² do 40m².
- (7) Za kamernu muziku potrebno je:
 - a) minimalno jedna učionica,
 - b) optimalno dvije učionice i
 - c) maksimalno tri učionice.
- (8) Jedna učionica treba imati površinu od 20 m² do 30 m².

Član 56.

- (1) Ostali potrebni prostor:
 - a) jedna učionica za orkestar i hor veličine od 50 m² do 60 m²,
 - b) jedna učionica za koncerte, javne i interne satove u skladu sa mogućnostima škole,
 - c) nototeka, najmanje 10 m²,
 - d) zbornica, veličine od 20 m² do 30 m²,
 - e) kancelarija za direktora,
 - f) sekretarijat,
 - g) prostorija za administrativno-finansijske poslove,
 - h) ostava za instrumente i opremu, u skladu sa mogućnostima škole,
 - i) arhiva – prostorija za školsku dokumentaciju,
 - j) prostorija za pomoćno osoblje u skladu sa mogućnostima škole,
 - k) magacinski prostor u skladu sa mogućnostima škole i
 - l) sanitarni čvor za učenike i za nastavnike.

Član 57.

- (1) Specijalne škole-odjeljenja mogu se osnivati i sa manjim brojem odjeljenja od broja predviđenog ovim aktom, što se reguliše zakonom i podzakonskim propisima kojima se reguliše obrazovanje učenika sa poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj.
- (2) Specijalne škole imaju:
 - a) minimalno devet odjeljenja,
 - b) optimalno 12 odjeljenja i
 - c) maksimalno 16 odjeljenja.
- (3) Broj učenika u odjeljenjima zavisi od vrste i stepena poteškoća u razvoju i drugih poteškoća koje utiču na rast i razvoj,
 - a) šest do deset učenika u odjeljenju u kojem su učenici sa istim poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj,
 - b) četiri do osam učenika u kombinovanom specijalnom odjeljenju, u kojem su djeca sa različitim poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj,
 - c) četiri do šest učenika u kombinovanom specijalnom odjeljenju u kojem su djeca sa višestrukim/kombinovanim poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj i

- d) od dva do četiri učenika sa autizmom i/ili težom i teškom intelektualnom poteškoćom.
- (4) Nastavni sat traje 35 minuta za prvi razred i 40 minuta za ostale razrede. Dnevno opterećenje učenika od I do III razreda bi trebalo biti od 2 do 3 sata, a od IV do IX razreda od 4 do 5 sati.
- (5) U specijalnim školama nastava se organizuje u učionicama koje su primjerene radu sa ovim učenicima.
- (6) Broj učionica prilagođava se broju učenika i odjeljenja, a minimalan broj potrebnih učionica je devet.
- (7) U specijalnim školama nastavni proces se realizuje na temelju posebnog nastavnog plana i programa zavisno od vrste i stupnja poteškoća u razvoju i drugih poteškoća koje utiču na rast i razvoj djeteta uz odgovarajuće metode, postupke i sredstva za ostvarivanje ovog programa.
- (8) Broj učenika u specijanom odjeljenju je od 2-10 učenika, a čas traje 40 minuta.

Član 58.

- (1) Školovanje učenika sa poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj u redovnoj školi sprovodi se po redovnim ili individualno i individualizirano prilagođenim nastavnim programima i u specijalnim školama po specijalnim nastavnim planovima i programima.
- (2) Za učenike sa poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj odgojno-obrazovni rad realizuje se na temelju individualno prilagođenog nastavnog programa u čijoj izradi i realizaciji sudjeluju nastavnici, stručni saradnici, roditelji ili članovi školskog inkluzivnog tima, uz osiguranu didaktičku opremu i pomagala u skladu sa normativima.
- (3) Za učenike sa poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj koji su uključeni u inkluzivno obrazovanje može se osigurati prostor za ostvarivanje dodatne pomoći u vidu rehabilitacionih tretmana i posebnih oblika odgojno-obrazovnog rada.
- (4) Za učenike sa intelektualnim poteškoćama i za učenike sa senzornim ili motoričkim smetnjama (oštećenja vida, sluha, govora, motorička oštećenja i hronične bolesti) u školi se za produženi stručni tretman za grupu od deset učenika osigurava radni prostor od 30 m², a za rehabilitacione i posebne oblike odgojno-obrazovnog rada za grupu od pet učenika radni prostor od 15 m².
- (5) Za učenike sa oštećenjima sluha i govora osiguravaju se tehnička sredstva i pomagala za rad i/ili prevodilac za znakovni jezik, a za slijepe Brajevo pismo i ostala pomagala.

Član 59.

- (1) Pravo pripadnika nacionalnih manjina na osnovni odgoj i obrazovanje na svom jeziku i pismu, kojim se služe, ostvaruje se u skladu sa Zakonom i drugim zakonskim i podzakonskim propisima, kojima se reguliše ova oblast.
- (2) Odgoj i obrazovanje pripadnika nacionalnih manjina sprovodi se u školama na jeziku i pismu kojim se služe, pod uvjetima i na način propisan zakonom, a ukoliko je moguće nastavu zastupiti stručnim kadrom.

Član 60.

(1) Škola je obavezna da sistematski u toku školske godine sprovodi identifikaciju i praćenje darovitih i talentovanih učenika te o tome sastavi izvještaj na temelju procjene stručnog tima škole, a u skladu sa zakonom kojim se reguliše školovanje i stipendiranje mladih talenata.

(2) Rad sa darovitim i talentovanim učenicima vrši se na temelju programa rada sa mladim talentima u skladu sa Zakonom, u odjeljenju ili interesnim grupama, kreativnim i istraživačkim radionicama, posredstvom izbornih predmeta, posebnim vannastavnim aktivnostima i takmičenjima učenika na različitim nivoima:

- a) školsko,
- b) općinsko,
- c) regionalno/kantonalno,
- d) državno i
- e) međunarodno takmičenje.

Član 61.

(1) Prilikom organizacije rada sa darovitim i talentovanim učenicima potrebno je voditi računa o dnevnoj opterećenosti učenika.

(2) Darovitom i talentovanom učeniku, u izuzetnim slučajevima, škola može odobriti odsustvo sa nastave duže od propisanog i prilagoditi način ispitivanja potrebama takvih učenika.

Član 62.

(1) Za učenike sa hroničnim bolestima ili stanjima koja zahtijevaju boravak ili smještaj u zdravstvenim ustanovama organizuje se osnovni odgoj i obrazovanje u stacionarnim uvjetima koje preuzima škola u koju je dijete upisano.

(2) Za nastavnike koji realizuju odgojno-obrazovni rad u zdravstvenoj ustanovi potrebno je osigurati posebno stručno usavršavanje u skladu sa potrebama učenika smještenog u zdravstvenoj ustanovi.

Član 63.

(1) Ukoliko osnovne škole nemaju stručne saradnike defektologe ili specijalne edukatore/rehabilitatore, mogu se koristiti timovima za podršku u inkluzivnom obrazovanju – mobilni timovi za inkuziju formirani u skladu sa Pravilnikom o obrazovanju djece sa posebnim potrebama.

(2) Osnovna škola koristi i sopstvene stručne saradnike u radu mobilnog tima za inkluziju: pedagoga, psihologa i socijalnog radnika.

(3) Raspored mobilnih timova za inkuziju utvrđuje Ministarstvo prema potrebama škola, u skladu sa raspoloživim kadrom.

Član 64.

Specijalne odgojno-obrazovne ustanove predstavljaju resursne centre za podršku učenicima sa poteškoćama u razvoju i drugim poteškoćama koje utiču na rast i razvoj, na način da

stručne saradnike specijalne edukatore/rehabilitatore ili defektologe stavljaju na raspolaganje osnovnim školama prema potrebi koju iskažu škole.

X UČENIČKI STANDARD

Član 65.

(1) Racionalizacija mreže redovnih osnovnih i drugih osnovnih škola bitan je faktor ekonomičnosti i cijene obrazovanja i odgoja.

(2) Ovim standardom, zbog bezbjednosti, učenicima se priznaje pravo na besplatan prevoz pod uvjetom da stanuju na udaljenosti većoj od 4 km od škole koju pohađaju. U slučajevima kada nije moguće obezbijediti besplatan prevoz, učenicima se može izvršiti novčana nadoknada u visini sredstava koje odredi Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

(3) Za učenike sa posebnim potrebama besplatan prevoz organizuje i potrebna sredstva osigurava osnivač, nezavisno od njihovog mjesta stanovanja i škole koju pohađaju.

(4) Finansijska sredstva za prevoz učenika osnivač osigurava školi, centru, zavodu ako imaju motorno vozilo prilagođeno prevozu djece sa posebnim potrebama.

(5) Troškove prevoza učenika i druge troškove po osnovu organizovanja izleta, posjeta, ekskurzija, logorovanja, društveno korisnog rada, škole u prirodi i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada predviđenih godišnjim programom rada škole za:

a) učenici čiji roditelji primaju socijalnu pomoć ili neke druge vrste pomoći i

b) učenici sa posebnim potrebama i učenici s posebnim potrebama čiji su roditelji ometeni u psihofizičkom razvoju sredstva obezbjeđuje škola u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima.

(6) Škola je dužna da organizuje rad školske kuhinje. Opće kriterijume za rad kuhinje utvrđuje Ministarstvo.

(7) Za učenike čiji je materijalni položaj ugrožen, kao i za djecu sa posebnim potrebama, osnivač će omogućiti besplatno korištenje udžbenika i potrebne literature koju posjeduje.

Član 66.

Škola je dužna osigurati organizovani boravak učenicima koji iz objektivnih razloga dolaze ranije u školu, odnosno u školi čekaju prevoz do kuće.

Član 67.

(1) U školi se mogu koristiti samo oni udžbenici koji su odobreni za upotrebu od Ministarstva i koji su objavljeni na Spisku odobrenih udžbenika, radnih udžbenika i drugih nastavnih sredstava za osnovne i srednje škole za određenu školsku godinu, a u skladu sa propisima kojima se reguliše ova oblast.

XI SLOBODNE AKTIVNOSTI UČENIKA

Član 68.

(1) U cilju podsticanja i razvijanja interesa učenika, razvoja stvaralačkih sposobnosti i potrebe za proširivanjem znanja o dostignućima u nauci, tehnici, umjetnosti te razvijanja radnih navika, lične odgovornosti, prevencije, smisla za zajednički rad, u školi se organizuju slobodne aktivnosti učenika. Školske slobodne aktivnosti su po svom značaju izjednačene sa časovima nastave.

(2) Slobodne aktivnosti, u saradnji sa učenicima i društvenim i kulturnim organizacijama društvene sredine, škola planira godišnjim planom i programom rada, vodeći računa o masovnosti, sadržajima i ravnomjernoj zastupljenosti učenika u svim njenim vidovima. Školske slobodne aktivnosti, zavisno od veličine škole, karaktera učeničkog interesa, društvenih i kulturnih prilika sredine, škola organizuje samostalno, vodeći računa o sljedećim područjima:

- a) kultura i umjetnost - sekcije: dramska, horska,
- b) muzička, likovna, literarna, recitatorska, folklorna, baletna,
- c) privredna aktivnost - zadrugarstvo, sekcije: knjižarska, trgovačka, ratarska, povrtlarska, peradarska, vinogradarska, voćarska, stočarska, pčelarska, uzgoj malih životinja,
- d) tehnika i tehnologija: sekcije i klubovi mladih tehničara, radioamatera, fotoamatera, racionalizatora i inovatora, modelara, saobraćajaca, kibernetičara za računare i drugo,
- e) dopuna i proširivanje znanja – stvaralaštvo: sekcije matematičara, fizičara, biologa, hemičara, historičara, geografa, stranih jezika, lingvisti i sekcije ostalih nastavnih predmeta i naučnih oblasti,
- f) - fizičko i zdravstveno vaspitanje: društvo za fizičku kulturu, male olimpijske igre, te sportske sekcije - atletika, gimnastika, ritmička gimnastika, džudo, karate, sportsko streljaštvo, skijanje, plivanje,
- g) prevencije zdravlja, planiranje porodice, prevencija ovisnosti, maloljetničkog neprimjerenog ponašanja: sekcije i klubovi - Liga trezvenosti, prevencija toksikomanijske ovisnosti, AIDS, reproduktivno i drugo zdravlje, uz osposobljavanje učenika za edukatore drugih učenika.
- h) očuvanje prirodne okoline - sekcije i klubovi mladih prirodnjaka, izviđača, planinara, gorana, ljubitelja zdrave čovjekove okoline.

(3) Godišnjim planom i programom rada škole definišu se svi oblici, sadržaji, načini i raspored rada. Određuju se i druga značajna pitanja koja imaju uticaja na njen rad i nesmetano ispoljavanje i razvijanje.

(4) Saglasno općim ciljevima i zadacima, škola planira sve oblike i sve sadržaje, prati realizaciju i o slobodnim aktivnostima vodi pedagošku i drugu dokumentaciju.

(5) Pored aktivnosti na nivou odjeljenja, razreda, grupa razreda, škola je dužna da ima slobodne aktivnosti koje će je predstavljati i na širem društvenom planu. U tom pravcu škola ima hor, recitatorsko-dramsku, muzičku, sportsku sekciju odnosno društvo, školsku zadrugu, te ostale oblike koji odgovaraju uvjetima i karakteru škole.

XII DRUŠTVENA I KULTURNA DJELATNOST ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE

Član 69.

(1) Škola / ustanova u svom radu ostvaruje stalnu, neposrednu saradnju i povezanost sa lokalnom zajednicom, putem kulturnih, sportskih i drugih oblika djelovanja. Posebnu društvenu aktivnost škola ostvaruje na manifestacijama u povodu dana škole, Dana državnosti, Dana nezavisnosti te u povodu ostalih državnih i vjerskih praznika, jubileja i godišnjica.

(2) Oblici ostvarivanja saradnje između škole i lokalne zajednice (područja gdje je škola locirana - mjesne zajednice i općine), realizuju se putem kulturno-umjetničkih, sportskih i drugih manifestacija, likovnih izložbi, prezentacija literarnih radova, raznih vidova predavanja, zajedničkih i javnih akcija, te u raznim drugim oblicima.

(3) U okviru društvene i kulturne djelatnosti škola ima trajnu obavezu da uređuje, dopunjuje i održava školske i prateće školske objekte, dvorišta, igrališta i ostale vanjske prostore, fasade, poljoprivredno i drugo zemljište, na način da je to usklađeno sa općim ciljevima i zadacima škole i njenim ugledom u društvenoj sredini.

(4) Sa istim zadatkom osnovna škola je dužna da svoje školske objekte, vanjske i unutrašnje sadržaje, opremu, sredstva i kadrove, uz dogovorene odnose, stavi u funkciju šire javne i kulturne djelatnosti škole.

Član 70.

Maksimalana težina školske torbe s priborom i potrebnom opremom ne smije biti veća od 10% od ukupne tjelesne težine djeteta prema preporučenoj tablici tjelesnih težina djece od 5 do 18 godina, koje je dala Svjetska zdravstvena organizacija.

**TABELA PROSJEČE TJELESNE TEŽINE ZA DJECU OD 5 DO 18 GODINA
PO REGISTRU SVJETSKE ZDRAVSTVENE ORGANIZACIJE**

DJEČACI Starosna dob	Tjelesna težina	DJEVOJČICE Starosna dob	Tjelesna težina
5,0-5,5	19,15	5,0-5,5	18,40
5,5-6,0	20,75	5,5-6,0	19,80
6,0-6,5	21,12	6,0-6,5	20,64
6,5-7,0	22,11	6,5-7,0	21,55
7,0-7,5	23,0	7,0-7,5	22,91
7,5-8,0	25	7,5-8,0	24,27

8,0-8,5	25	8,0-8,5	25,85
8,5-9,0	27	8,5-9,0	27,67
9,0-9,5	29,37	9,0-9,5	29,26
9,5-10,0	30	9,5-10,0	30,84
10,0-10,5	32	10,0-10,5	32,59
10,5-11,0	34	10,5-11,0	34,25
11,0-11,5	36	11,0-11,5	38,10
11,5-12,0	37	11,5-12,0	40
12,0-12,5	40	12,0-12,5	43
12,5-13,0	43	12,5-13,0	46,49
13,0-13,5	46	13,0-13,5	48,53
13,5-14,0	53	13,5-14,0	50,12
14,0-14,5	56	14,0-14,5	51
14,5-15,0	56	14,5-15,0	52
15,0-15,5	57	15,0-15,5	52
15,5-16,0	61	15,5-16,0	53
16,0-16,5	62	16,0-16,5	54
16,5-17,0	66	16,5-17,0	55,45
17,0-17,5	68	17,0-17,5	56,02
17,5-18,0	68	17,5-18,0	57

XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 71.

(1) Ovi Pedagoški standardi i normativi će se uvoditi postupno.

(2) Pedagoški standardi i normativi propisani ovim aktom obavezno se i u potpunosti primjenjuju pri izgradnji novih školskih objekata, odnosno pri provjeri ispunjenosti uvjeta za početak rada novih škola.

(3) Postojeći školski objekti u kojima se realizuje osnovni odgoj i obrazovanje dostizati će pedagoške standarde i normative u skladu sa dinamikom provođenja ovog akta.

Član 72.

Normativi didaktičke opreme i nastavnih sredstava za izvođenje nastave po predmetima i razredima utvrđeni su u tabelama koje se nalaze u Prilogu broj 1, a koji čini sastavni dio ovih Standarda.

Član 73.

Stupanjem na snagu ovih Standarda prestaju da važe Pedagoški standardi i normativi za osnovno obrazovanje „Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“ broj:15/04, 2/07, 9/07 i 13/10.

Član 74.

Ovaj akt stupa na snagu danom donošenja, a naknadno će se objaviti u “Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde”.

Prilog br. 1

I. RAZREDNA NASTAVA

BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST				
Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Optimalno
	VIZUELNA SREDSTVA			
1	Slovarica – latinica i ćirilica	učionica	1	1
2	Fotografije književnika (u skladu sa nastavnim programom)	učionica	1	1
3	Zidni panoi koji prate programsko gradivo	komplet/učionica		
	AUDIO SREDSTVA			
4	CD-ovi sa sadržajem prilagođenim uzrastu, prema NPP-u	komplet/učionica		
5	CD-ovi sa tekstovima i pjesmicama za razumijevanje slušanjem	komplet/učionica		
6	Snimci tekstova iz usmene i pisane književnosti prema NPP-u	komplet/učionica		
7	Akcentne vježbe prema NPP-u u vezi sa izražajnim čitanjem	komplet/učionica		
8	Školska biblioteka sa čitaonicom	Oprema sa lektinom prema NPP, stručna literatura i dječiji časopisi	50	100

MATEMATIKA				
Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Optimalno
	ŠTAMPANI MATERIJAL			
1	Zidne brojevne slike	komplet/učionica	1	1
2	Zidne slike i ilustracije (skupovi, brojevi, operacije)	komplet/učionica	1	1

		ica		
3	Panoi rađeni prema programskim sadržajima	komplet/učionica	1	1
	STATIČNI VIZUELNI MATERIJAL			
1	Univerzalna magnetna tabla s matematičkim simbolima za skupove, brojeve, operacije, relacije i dr.	komad/učionica	1	1
2	Računaljka sa 20 kuglica	komad/učionica	1	1
3	Poziciona računaljka (švedska)	komad/učionica	1	1
4	Računaljka za savladavanje tabličnog niza	komad	1	1
5	Didaktički materijal – magnetni žetoni	komad	32	160
	POKRETNI VIZUELNI I AUDIOVIZUELNI MATERIJAL			
1	Filmovi za razrednu nastavu prema NPP-u	komplet	2	5
2	Modeli mjera za masu	komplet	2	5
3	Modeli mjera za tečnost	komplet	2	5
4	Modeli mjera za vrijeme (demonstracioni brojači, satovi)	komplet	1	5
5	Modeli geometrijskih tijela – žičani	komplet	2	5
6	Modeli geometrijskih tijela – plastičnih šupljih	komplet	2	5
7	Modeli mreže geometrijskih tijela	komplet	1	5
8	Matematička vaga	komad	1	5
9	Vaga s tegovima	komad	1	5
10	Libela i visak	komad	1	5
11	Linijar (dužinski)	komad/učionica	1	1
12	Šestar za tablu	komad/učionica	1	1
13	Trougao (jednakokraki, pravougaoni)	komad/učionica	1	1
14	Trougao (raznokraki, pravougaoni)	komad/učionica	1	1
15	Model mjera za dužinu (metar drveni koji se rasklapa na decimetar, metar od platna, metar zidarski, metarska pantljika od 10 cm, uže od 40 m)	komplet	2	5
16	Model mjera za površinu i zapreminu (kvadratni metar izdijeljen na kvadratne decimetre, kubni decimetar smješten u limenu kutiju radi demonstracije odgovarajuće zapremine tečnosti, kubni metar od žice)	komplet	1	5
17	Kriterijska tablica (Normativi za praćenje)	komad	1	2

MUZIČKA KULTURA

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Optimalno
-----------	-------------------	----------------	-----------	-----------

	ŠTAMPANI MATERIJAL			
1	Štampani notni primjeri za izvođenje muzike pjevanjem i sviranjem prema nastavnom programu	zbirka	1	1
2	Zbirka tema poznatih djela domaćih i stranih autora prema nastavnom programu	zbirka	1	1
3	Zbirka tradicionalnih pjesama	zbirka	1	2
	STATIČKI VIZUELNI MATERIJAL			
1	Fotografije ili video snimci instrumenata simfonijskog orkestra i tradicionalnih narodnih instrumenata prema nastavnom programu	komplet/odjeljen je	1	1
2	Fotografije ili video snimci orkestrara i horova, vokalnih i instrumentalnih ansambala	komplet/odjeljen je	1	1
3	Zidne slike ljestvica	komplet/odjeljen je	1	1
	ZVUČNI MATERIJAL			
1	CD-ovi sa snimljenim djelima prema nastavnom programu	komplet/odjeljen je	1	2
2	Odlomci iz poznatih opera, solo i horske pjesme za upoznavanje svih pjevačkih glasova i vrsta horova	komplet/odjeljen je	1	1
3	Zvučni snimci instrumenata simfonijskog orkestra u solističkoj funkciji i u manjim kamernim ansamblima	komplet/odjeljen je	1	1
4	Zvučne reprodukcije tradicionalnog narodnog pjevanja i sviranja prema nastavnom programu	komplet/odjeljen je	2	2
5	CD-ovi sa snimljenim prigodnim kompozicijama za praznike i svečanosti	komplet/odjeljen je	1	1
	POKRETNI VIZUELNI I AUDIOVIZUELNI MATERIJAL			
1	Filmovi iz života poznatih kompozitora i izvođača	komplet	5	10
2	CD-ovi sa horskom muzikom (dječiji, ženski, muški i mješoviti hor)	komplet/odjeljen je	1	1
3	CD-ovi sa orkestralnom muzikom (gudački, duhački, simfonijski, narodni, zabavni)	komplet/odjeljen je	1	2
4	CD-ovi sa solističkom vokalnom muzikom	komplet/odjeljen je	1	2
5	CD-ovi solističke instrumentalne muzike (violina, violončelo, kontrabas, flauta, klavir, klavičembalo, orgulje, gitara, harmonika, saksofon), kamernih ansambala (klavirski trio, kvartet i kvintet, gudački kvartet i kvintet, duhački kvartet i kvintet)	komplet/odjeljen je	1	2
6	CD-ovi s a snimcima tradicionalnog narodnog pjevanja i sviranja prema nastavnom programu	komplet/odjeljen je	2	3
	MUZIČKI INSTRUMENTI I APARATI			
1	Klavir (pijanino)	komad	1	1
2	Sintisajzer	komplet/odjeljen je	1	1

3	Melodika	komplet/odjeljenje	1	1
4	<i>Dječiji</i> instrumenti (zvečka, praporci, def, triangl, činele, štapići, doboš, čegrtaljka, kastanjeta, zvončići, metalofon, ksilofon, timpani)	komplet/odjeljenje	1	2
5	Orfov instrumentarij	komplet/odjeljenje	1	2
6	CD-plejer	komad	1	1

LIKOVNA KULTURA

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Optimalno
	FOTOGRAFIJE, REPRODUKCIJE			
1	Fotografije većeg formata istaknutih likovnih umjetnika, domaćih i stranih	komplet/učionica	1	1
2	Reprodukcije (ili CD) svih likovnih <i>djela</i> predviđenih nastavnim programom	komplet/učionica	1	1
3	Fotografije ili CD-ovi prirodnih, arhitektonskih i drugih kulturno-historjskih znamenitosti prema nastavnom programu	komplet/učionica	1	1
4	Reprodukcije ili CD-ovi reprezentativnih <i>djela</i> , iz svih oblasti primijenjenih umjetnosti i dizajna prema nastavnom programu	komplet/učionica	1	1
5	Reprodukcije ili CD-ovi grafičkih djela u raznim tehnikama	komplet/učionica	1	1
6	Reprodukcije ili CD-ovi vjerskih djela (razne tehnike i motivi)	komplet/učionica	1	1
	MODELI I DRAPERIJE			
1	Zbirke gipsanih odljevaka reljefa, glava i figura - tipični primjeri	komplet/učionica	1	1
	GOTOVI ELEMENTI ZA SLIKANJE I ARANŽIRANJE			
1	Zbirka lakog materijala za slaganje mozaika u više boja (plavo, žuto, crveno, zeleno, smeđe, narandžasto, bijelo, crno)	komplet/učionica	1	1
	POKRETNI VIZUELNI I AUDIOVIZUELNI MATERIJAL			
1	Video-filmovi iz oblasti likovnih umjetnosti prema nastavnom programu	komplet	5	10
	ALAT, PRIBOR I UREĐAJI			
1	Uzorci materijala (podloge i materijali sa kojima se radi) prema programu	komplet/učionica	1	1
2	Četkice (kistovi) za akvarel (mekane, okrugle) u tri veličine (br. 22, 6, 10)	komplet/učionica	5	5
3	Četkice (kistovi) za temperu (čvrste, pljosnate, ravne) u tri veličine (br. 2, 6, 10)	komplet/učionica	5	5
4	Makaze manje (dječije, zatupljene)	komad	6	10

5	Makaze veće (dječije, zatupljene)	komad	6	10
6	Nož za rezanje papira i kartona	komad	5	5
7	Nož za rezanje polivinila	komad	1	1
8	Stolić (stalak) za postavljanje modela (mrtve prirode)	komad	1	1
9	Paleta za slikanje (od lesonita ili plastična, garnitura od 20 komada)	garnitura	1	1
10	Zidna magnetna tabla sa aplikacijama (raznobojni elementi kvadratnog i kružnog oblika i sl.) za kabinet	garnitura	1	1

PRIRODA I DRUŠTVO

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Optimalno
	VIZUELNA SREDSTVA			
1	Prirodni predmeti (biljke, životinje)	zbirke	2	4
2	Prirodni primjeri (voda, vrste tla i dr.)	zbirke	2	4
3	Model Zemlje (globus)	komad	1	2
4	Model Sunčevog sistema	komad	1	2
5	Model cvijeta	komad	1	2
6	Model čovjeka	komad	1	2
7	Maketa u uređaja za navodnavanje	komad	1	2
8	Maketa hidroelektrane	komad	1	2
9	Maketa vjetrenjače	komad	1	2
10	Maketa naselja (selo, grad)	komad	1	2
11	Tijela različitog sastava, oblika i zapremine	garnitura	1	2
12	Spektralna prizma	komad	1	2
13	Prirodni magneti (magnetski štap, potkovica, igla)	komad	1	2
14	Plastični linijar	komad	1	2
15	Termometar sa živom	komad	1	2
16	Termometar sa alkoholom	komad	1	2
17	Termometar za mjerenje tjelesne temperature	komad	1	2
18	Termometar za mjerenje temperature	komad	1	
19	Barometar	komad	1	1
20	Higrometar	komad	1	1
21	Vjetrokaz	komad	1	1
22	Ogledalo (ravno, udubljeno, ispupčeno)	komad	3	6
23	Geografska karta FBiH	komad		6
24	Geografska karta BiH	komad	3	5
25	Reljefna karta FBiH i BiH	komad		10
26	Reljefna karta BiH	komad		5
27	Karta poljoprivrede BiH	komad	1	3
28	Karta industrije BiH	komad	1	3
29	Karta saobraćaja BiH	komad	1	3
30	Karta kulturno-historijskih spomenika BiH	komad	1	3
	VIZUELNE REPRODUKCIJE (skice, fotografije, CD i sl.)			
1	Životne zajednice (šuma, livada, rijeka, jezero, more,	komplet/učion	1	1

	bara i dr.)	ica		
2	Rad vode u prirodi	komplet/učionica	1	1
3	Rad vjetra u prirodi	komplet/učionica	1	1
4	Znaci promjene vremena	komplet/učionica	1	1
5	Sastav Zemljine kore	komplet/učionica	1	1
6	Crteži i skice pojava na nebu	komplet/učionica	1	1
7	Fotografija Zemlje iz kosmosa	komplet/učionica	1	1
8	Infektivne bolesti čovjeka - CD	komplet/učionica	1	1
9	Duhan i zdravlje	komplet/učionica	1	1
10	Alkoholizam i zdravlje	komplet/učionica	1	1
11	Lična higijena	komplet/učionica	1	1
	GRAFIČKO-SIMBOLIČKA SREDSTVA			
1	Shema isparavanja vode i kondenzacija vodene pare	komad	1	2
2	Shema prijelaza vode iz jednog u drugo agregatno stanje	komad	1	2
3	Shema Sunčevog sistema	komad	1	2
4	Tabelogrami i tablice (rasprostranjenost vode, praćenje vremenskih prilika, povezanost živog svijeta i dr.)	komplet/učionica	1	1
5	Dječiji listovi i časopisi, literatura o prirodi	komplet/učionica	1	1
6	Kalendar prirode	komad	1	2
	AUDIOVIZUELNA SREDSTVA			
1	Živjeti sa prirodom (odabrani dijelovi iz TV obrazovne emisije)	zbirka	2	5
2	Prva pomoć (nastavni film)	komplet/učionica	1	1
3	Filtriranje i dezinfekcija vode	komplet/učionica	1	1
	OSTALA OPREMA			
1	Laboratorijska čaša	komad/učionica	3	5
2	Graduirana laboratorijska tikvica	komad/učionica	2	4
3	Staklene tegle	komad/učionica	3	5
4	Različito obojene staklene pločice	komplet/učionica	1	1
5	Stakleno zvono	komad	1	2

6	Svijeća sa posteljom	komad	1	2
7	Pribor za njegu biljaka	komplet/učionica	1	1
8	Kutak biljaka, terarijum, sobni akvarij, kavezi sa životinjama	komplet/učionica	1	1
9	Pribor i materijal za izradu modela i maketa konstruktorske kutije	komplet/učionica	1	1
10	Pribor i alat za rad u bašti i voćnjaku	komplet/učionica	1	1
11	Pribor za uvođenje učenika u samostalne istraživačke aktivnosti (male zbirke iz biologije, hemije i fizike)	komplet/učionica	3	3

II. PREDMETNA NASTAVA

BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST				
Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Optimalno
1	VIZUELNA SREDSTVA			
2	Fotografije književnika (u skladu sa nastavnim programom)	komplet/učionica	1	1
3	Zidna karta: (južnoslovenski jezici, dijalektika i narječja bosanskog, srpskog i hrvatskog jezika)	komad/učionica	1	1
	DVD i CD			
4	Snimci tekstova iz usmene i pisane književnosti naroda Bosne i Hercegovine prema nastavnom programu	kom/razred	2	4
5	Snimci pozorišnih predstava	kom/razred	1	2
6	Primjeri štokavskog narječja i ostalih dijalekata, narječja bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika	kom/razred	2	2
7	Akcentne vježbe prema programu	kom/razred	2	2
8	ŠKOLSKA BIBLIOTEKA SA ČITAONICOM			
9	Rječnik stranih riječi i izraza	kom.	1	2
10	Rječnik bosanskog jezika	kom.	1	2
11	Rječnik srpskog jezika	kom.	1	2
12	Rječnik hrvatskog jezika	kom.	1	2
13	Pravopis bosanskog jezika	kom.	2	3
14	Pravopis srpskog jezika	kom.	2	3
15	Pravopis hrvatskog jezika	kom.	2	3
16	Gramatika bosanskog jezika	kom.	2	3
17	Gramatika srpskog jezika	kom.	2	3
18	Gramatika hrvatskog jezika	kom.	2	3
19	Školska lektira prema normativu općih nastavnih sredstava ili posebnim standardima za školske biblioteke			
20	Oprema sa literaturom, stručnom periodikom, dječijim i omladinskim listovima prema normativu			

	općih nastavnih sredstava ili posebnim standardima za školske biblioteke			
--	--	--	--	--

STRANI JEZICI

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Optimalno
	VIZUELNA SREDSTVA			
1	Tematske zidne slike po programu za svaki razred	komplet po razredu (III-IX)	1	1
2	Komplet za početnu nastavu stranih jezika (aplikacije, slike...)	komplet po razredu (III-IX)	1	1
3	DVD-filmovi, CD-ovi u skladu sa programskim sadržajima	komplet po razredu (III-IX)	1	1
	AUDIO SREDSTVA			
1	Za svaki jezik koji se uči i za svaki razred u kojem se jezik uči CD-ovi koji prate udžbenik	komplet po razredu (III-IX)	1	1
	AUDIOVIZUELNA SREDSTVA			
1	Nastavni filmovi, DVD-ovi po tematici predviđenoj u nastavnom programu	komplet po razredu (III-IX)	1	1
	PISANI MATERIJAL			
1	Rječnici (jednojezični i dvojezični)		1	2
2	Gramatike		1	2
3	Stručni časopisi		1	1
4	Časopisi za mlade na stranom jeziku		1	1
5	Stručna metodička literatura		1	1

MATEMATIKA

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Optimalno
1	Model trougla sa unutrašnjim i vanjskim uglovima	komplet	1	- Ukoliko se nastava izvodi u kabinetima ili specijalizovanim učionicama, ovi prostori trebaju biti snabdjeveni svim popisanim nastavnim sredstvima.
2	Model i vrste uglova, zbir uglova trougla	komplet	1	
3	Model kruga po dijelovima	komplet	1	
4	Model obima i površine kruga	komplet	1	
5	Model centralnog i periferijskog ugla	komplet	1	- Ukoliko se nastava izvodi u klasičnim učionicama opće namjene, potrebno je
6	Model uglova sa paralelnim kracima	komplet	1	

		t		osigurati onoliko primjeraka nastavnih sredstava koliko je u školi nastavnika matematike u jednoj smjeni.	
7	Model uglova sa paralelnim i normalnim kracima	komple t	1		
8	Model Pitagorine teoreme	komple t	1		
9	Model ravnih geometrijskih figura za pretvaranje jednih u druge	komple t	1		
10	Model površine geometrijskih figura	komple t	1		
11	Modeli geometrijskih tijela - plastičnih, šupljih	komple t	1		
12	Modeli geometrijskih tijela od žice	komple t	1		
13	Model geometrijskog tijela - plastičnih na rasklapanje	komple t	1		
14	Modeli omotača geometrijskih tijela	komple t	1		
15	Obla i rogljasta tijela konstruirana za mogućnost pretvaranja jednih u druge	komple t	1		
16	Šuplji model prizme i piramide jednakih osnova i visina za eksperimentalni dokaz zapremine piramide	komple t	1		
17	Model roglja	komple t	1		
18	Modeli raznih geometrijskih figura za demonstraciju obrtnih tijela	komple t	1		
19	Model koordinatnog sistema	komple t	1		
20	Model kvadriranja binoma	komple t	1		
21	Model za prikaz operacija sa cijelim brojevima	komple t	1		
22	Model presjeka pruge i ugla	komple t	1		
23	Model za klasifikaciju trouglova	komple t	1		
24	Model aksioma o paralelogramu	komple t	1		
25	Grafofolija za pojedine teme	komple t	1		
	PRIBOR				Za pribor vrijedi isto pravilo kao i za nastavna sredstva.
1	Osnovni pribor za geometrijsko crtanje	komple t	1		
2	Linijar (dužinski)	komad	1		
3	Šestar za tablu	komad	1		
4	Trougaonik jednokraki - pravougli)	komad	1		
5	Trougaonik (raznokraki - pravougli)	komad	1		
6	Stalak za matematičke modele	komple t	1		

7	Pantograf (školski)	komplet	1
8	Prazne grafofolije i olovke za grafoskop	komplet	1
9	Računar, prosječne aktuelne konfiguracije	komad	1
10	Grafoskop	komad	1

INFORMATIKA

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimal no	Optimal no
1	Računari PC <i>Pentium</i> najnovijeg tipa	komad	15	18
2	Štampači laserski A4	komad/kabine t	1	1
3	Štampači <i>inkjet</i> u boji	komad/kabine t	1	1
4	Skener A4	komad/kabine t	1	1
5	Kompjuterski projektor	komad/kabine t	1	1
6	Platno za projektovanje	komad/kabine t	1	1
7	Digitalni fotoaparat (fotografija + video zapis)	komad/kabine t	1	1
8	Veb kamera	komad/kabine t	1	2
9	Stalak za hardverske komponente, stručnu literaturu i informatičke komponente	komad/kabine t	1	1
10	Tabla bijela sa flomasterima	komad/kabine t	1	1
11	Računarska mreža (sa priključkom na ADSL ili bežični internet)	komad/kabine t	1	1

TEHNIČKA KULTURA

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimal no	Optimal no
I	OSNOVNI NAMJEŠTAJ			
1	Tabla i projekciono platno (za osnovno informisanje učenika)	komada	1	1
2	Nastavnički sto (univerzalan, sa cjelokupnom opremom koja je potrebna za raznovrsne demonstracije u toku nastavnog procesa)	komada	1	1
3	Radni stolovi za učenike - pravougaonog ili šestougaonog oblika	komada	5	5

4	Stolice sa podesivom visinom sjedenja	komada	20	20
6	Ormarići za alat	komada	6	6
7	Vitrine za eksponate	komada	6	6
II	AUDIOVIZUELNA NASTAVNA SREDSTVA			
8	Računar sa projektorom i edukativnim CD-ovima grafoskop sa folijama	komada	1	1
9	Zidne slike: TEHNOLOŠKI PROCESI			
10	Prerada drveta	kompleti	1	2
11	Proizvodnja papira	kompleti	1	2
12	Proizvodnja plastike	kompleti	1	2
13	Prerada vlakana	kompleti	1	2
14	Proizvodnja cementa	kompleti	1	2
15	Proizvodnja kreča	kompleti	1	2
16	Proizvodnja metala	kompleti	1	2
17	Zidne slike: ELEKTRANA			
18	Zidne slike: SAOBRAĆAJNI ZNACI			
III	TRODIMENZIONALNI MODELI:			
19	Prenosni mehanizmi	komada	1	1
20	Vodna turbina	komada	1	1
21	Parna mašina	komada	1	1
22	Parna turbina	komada	1	1
23	Motori SUS (dvospratni, četvorospratni)	komada	1	1
24	Sistem upravljanja vozilom	komada	1	1
25	Kočioni sistem	komada	1	1
26	Generator jednosmjerne struje	komada	1	1
27	Generator naizmjenične struje	komada	1	1
28	Kućne električne instalacije	komada	1	1
29	Elektromotor	komada	1	1
30	Maketa raskrsnice	komada	1	1
31	Model semafora	komada	1	1
IV	ZBIRKE MATERIJALA - UZORCI			
32	Drvo	komada	1	1
33	Papir	komada	1	1
34	Koža	komada	1	1
35	Plastika	komada	1	1
36	Tekstil	komada	1	1
37	Metal	komada	1	1
V	KOMPLET PRIBORA I ALATA ZA OBRADU NEMETALA (PAPIR, DRVO, PLASTIKA, TEKSTIL)	komplet	10	20
VI	KOMPLET PRIBORA I ALATA ZA OBRADU METALA	komplet	10	20
VII	KOMPLET PRIBORA I ALATA ZA ELEKTROTEHNIKU	komplet	10	20
VIII	ZAJEDNIČKI ALAT I PRIBOR			
38	Stolna stega montažno-demontažna 80 mm do 100 mm	komada	10	20
39	Mikrometarski zavrtanj	komada	3	6
40	Probojac za lim	komada	2	4

41	Komplet alata za zakivanje	komada	2	4
42	Ključevi viljuškasto-okasti (garnitura)	komada	1	2
43	Ručna stega za metal	komada	1	2
44	Lemilica 100 NJ- 150 NJ	komada	5	5
45	Garnitura nareznica i ureznica	komada	1	2
46	Komplet trouglova, linijar, uglomjer, šestar	komada	10	20
47	Zaštitne naočale	komada	18	20
IX	KONSTRUKTORSKI KOMPLETI ZA:			
48	• elektrotehniku	kompleti	20	20
49	• elektroniku	kompleti	20	20
50	• robotiku	kompleti	20	20
51	• mašinstvo	kompleti	20	20
52	• građevinarstvo	kompleti	20	20
53	• dinamički modeli	kompleti	20	20
54	Čelični linijar	komada	18	18
55	Par trougaonika	komada	18	18
56	Uglomjer	komada	3	3
57	Metarska traka	komada	2	2
58	Univerzalno pomično mjerilo	komada	6	6
59	Mikrometar	komada	3	3
60	Unimer (A, V, LJ metar)	komada	6	6
61	Šablon	komada	3	3
62	Čelična igla	komada	18	18
63	Šestar sa čeličnom iglom	komada	18	18
64	Tačkaš (obilježivač)	komada	18	18
65	Stega	komada	18	18
66	Dlijeto	komada	2	2
67	Skalpel	komada	6	6
68	Makaze za papir	komada	18	18
69	Makaze za lim	komada	18	18
70	Sečice	komada	6	6
71	Čekić (metalni)	komada	6	6
72	Kliješta (okrugla)	komada	6	6
73	Kliješta (poluokrugla)	komada	6	6
74	Kliješta (kombinovana)	komada	6	6
75	Odvrtič 3 mm do 8 mm	komada	18	18
76	Lemilica 40 NJ do 60 NJ	komada	6	6
77	Heftalica	komada	2	2
78	Lopatica	komada	6	6
79	Četka	komada	3	3
80	Testera za metal	komada	2	2
81	Burgije komplet 3-10 mm	komada	2	2
82	Prosečak komplet 3-10 mm	komada	6	6
83	Šilo	komada	6	6
84	Probojac	komada	6	6
85	Nareznica (garnitura M3-M10)	komada	2	2
86	Ureznica (garnitura M3-M10)	komada	2	2
87	Turpija gruba	komada	6	6

88	Turpija - polufina (pravougaona) 250 mm	komada	6	6
89	Turpija - polufina (kvadratna) 250 mm	komada	6	6
90	Turpija - polufina (okrugla)	komada	6	6
91	Turpija mala (komplet) 140 mm	komada	6	6
X	POTROŠNI MATERIJAL			
92	Materijal po vrstama i razredima prema potrebi (letvice, šperploča, furnir, papir, karton, skaj, koža, stiropor, boje, ljepilo i dr.)			
XI	MAŠINE	komada	1	1
93	Stubna bušilica 350 NJ	komada	1	1
94	Brusilica 600 NJ	komada	1	1
95	Univerzalni mini strug 450 NJ	komada	1	1
96	Ručna bušilica 450 NJ	komada	1	1
97	Vibraciona testera	komada	1	1
98	Ubodna testera 1000 NJ	komada	1	1
99	Rešo 1000 NJ	komada	1	1
100	Pirograf sa pirometrom	komada	1	1
101	Ispravljač od 24 V, 5 A	komada	1	1
XII	SREDSTVA ZAŠTITE NA RADU			
102	Protivpožarni aparat	komada	2	2
103	Ormarić sa materijalom i sredstvima za prvu pomoć	komada	1	1
104	Zaštitne naočale	komada	20	20
105	Zaštitna maska	komada	20	20
106	Zaštitne rukavice	komada	20	20

FIZIKA				
Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimal no	Optimal no
1	Mehanika (ogledi iz kinematike i dinamike)	komplet/kabinet	1	1
2	Pribor sa magnetskim držačima za ogledе iz statike	komplet/kabinet	1	1
3	Precizna vaga sa tegovima	komplet/kabinet	1	1
4	Kalorika	komplet/kabinet	1	1
5	Elektrostatika	komplet/kabinet	1	1
6	Elektrostatički generator	komplet/kabinet	1	1
7	Električna struja	komplet/kabinet	1	1
8	Ispravljač (4 V, 6 V, 12 V, 24 V)	komplet/kabinet	1	1
9	Niskonaponski transformator (4 V, 6 V, 12 V, 24 V)	komplet/kabinet	1	1

10	Školski transformator (univerzalni)	komplet/kabinet	1	1
11	Generatori i elektromotori	komplet/kabinet	1	1
12	Rumkorfov induktor	komplet/kabinet	1	1
13	Optička klupa sa dodatnim priborom za oglede iz geometrijske optike sa laserskim izvorom	komplet/kabinet	1	1
EKSPERIMENTALNI UREĐAJI ZA DEMONSTRACIONE OGLEDE I LABORATORIJSKI RAD UČENIKA				
1	Žlijeb za Galileov ogled	komad	1	1
2	Pribor za demonstraciju inertnosti tijela	komplet/kabinet	1	1
3	Pribor za provjeravanje drugog Njutnovog zakona	komplet/kabinet	4	8
4	Pribor za demonstraciju akcije i reakcije	komplet/kabinet	1	1
5	Pribor za demonstraciju padanja tijela	komplet/kabinet	1	1
6	Pribor za ispitivanje trenja	komplet/kabinet	1	1
7	Pribor za ispitivanje ravnoteže tijela	komplet/kabinet	1	1
8	Klatno	komad	3	6
9	Maksvelov točak	komad	1	1
10	Demonstraciona poluga (jednostrana, dvostrana)	komplet/kabinet	2	2
11	Nepomični i pomični kotur	komplet/kabinet	1	2
12	Strma ravan kod koje se može mijenjati nagib	komplet/kabinet	1	1
13	Aparat za provjeravanje Paskalovog zakona	komad	1	1
14	Pribor za ispitivanje pritiska tečnosti	komplet/kabinet	1	1
15	Hidrostatička vaga	komad	1	1
16	Model hidraulične prese	komplet/kabinet	1	1
17	Pribor za provjeravanje Arhimedovog zakona	komplet/kabinet	1	1
18	Kalorimetar s termometrom	komplet/kabinet	3	6
19	Gravesandov prsten	komad/kabine t	1	1
20	Faradejev kavez	komad/kabine t	1	1
21	Elektrofor	komad/kabine t	1	1
22	Pribor za demonstraciju električnog polja	komplet/kabi	1	1

		net		
23	Model pločastog kondenzatora	komplet/kabin et	1	1
24	Model kondenzatora promjenljivog kapaciteta	komplet/kabi net	1	1
25	Kondenzatori (listasti, elektrolitički, keramički, promjenljivog kapaciteta)	komplet/kabi net	1	1
26	Voltin element	komad/kabine t	1	1
27	Leklanšoev element	komad/kabine t	1	1
28	Presjek olovnog akumulatora	komad/kabine t	1	1
29	Fotoelement	komad/kabine t	1	1
30	Provodnici, izolatori, poluprovodnici	komplet/kabi net	1	1
31	Pribor za ispitivanje električnog otpora	komplet/ kabinet	1	1
32	Otpornici (sa ručicom, keramički, grafitni sa kliznim kontaktom i dr.)	komplet/kabi net	1	1
33	Makete za rednu i serijsku vezu otpornika	komplet/kabi net	1	1
34	Pribor za demonstraciju magnetskog pola	komplet/kabi net	1	1
35	Stalni magneti (šipke, potkovice, magnetne igle)	komplet/kabi net	1	1
36	Kompas	komad/kabine t	1	1
37	Demonstracioni elektromagnet	komplet/kabi net	1	1
38	Pribor za demonstraciju djelovanja magnetskog polja na provodnik sa strujom	komplet/kabi net	1	1
39	Električno zvonce	komplet/kabi net	1	1
40	Modeli električnih mjernih instrumenata	komplet/kabi net	1	1
41	Galvanometar	komplet/kabi net	1	1
42	Aparat za provjeravanje Lencovog pravila	komplet/kabi net	1	1
43	Model transformatora	komplet/kabin et	1	1
44	Simulator prenošenja električne energije	komplet/kabin et	1	1
45	Optički elementi (ogledala, sočiva, planparalelna ploča, prizma)	komplet/kabin et	1	1
46	Sijalice na postolju (6 * 4,5 V; 5 V; 12 V; 24 V)	komplet/kabin et	9	9

47	Laserski izvor (gasni laser)	komplet/kabin et	1	1
	PRIBOR ZA MJERENJE			
1	Čelična mjerna traka (15 m)	komplet/kabin et	1	1
2	Milimetarska mjerna traka	komad/kabinet	3	6
3	Linijar (2 m • 0,5 m; 2 m • 0,6 m; 2 m • 0,7; 2 m • 1 m.)	komplet/kabin et	4	8
4	Mjerilo sa nonijusom	komad/kabinet	4	6
5	Hronometar	komplet/kabin et	4	6
6	Dinamometar (1 N, 2 N, 5 N, 10 N, 20 N)	komplet/kabin et	1	1
7	Dinamometar (3 • 2 N, 3 • 5 N, 3 • 10 N)	komplet/kabin et	5	9
8	Tegovi s kukicama (1 N, 2 N, 5 N, 10 N)	komplet/kabin et	2	3
9	Termometar (R, F, C, K)	komplet/kabin et	1	1
10	Laboratorijski termometar (0 °C - 100 °C)	komplet/kabin et	6	6
11	Laboratorijski termometar (-5 °C - 100 °C)	komplet/ kabinet	1	1
12	Metalni termometar	komad/kabinet	1	1
13	Termometar sa alkoholom	komad/kabinet	1	1
14	Barometar sa živom	komad/kabinet	1	1
15	Manometar sa vodom (otvoreni)	komad/kabinet	1	1
16	Metalni manometar	komad/kabinet	1	1
17	Elektrometar	komad/kabinet	1	1
18	Demonstracioni električni mjerni instrumenti (ampermetar, voltmetar)	komplet/kabin et	2	4
19	Voltmetar (10 V)	komad/kabinet	6	6
20	Ampermetar (0,5 A)	komad/kabinet	6	6
21	Galvanometar	komad/kabinet	1	1
22	Univerzalni mjerni elementi	komad/kabinet	1	3
23	Otpornik s kliznim kontaktom (3 NJ • 10 NJ, 6 NJ • 55 NJ, 2 NJ • 100 NJ)	komplet/kabin et	8	11
24	Otporna dekada (1-11.000)	komplet/kabin et	1	1
25	Menzura (2 ml • 100 ml, 6 ml • 500 ml, 3 l • 1 l)	komplet/kabin et	11	11
26	Epruveta (2 ml - 50 ml, 2 ml • 100 ml)	komplet/ kabinet	4	4
27	Pipeta (različitih zapremina)	komplet/kabin et	2	2
28	Vertikalna skala - visinomjer	komad/kabinet	2	2
	PRIBOR OD STAKLA			

1	Laboratorijska čaša (1 l)	komad/kabinet	2	2
2	Duboka staklena kada (5 l)	komad/kabinet	1	1
3	Plitka staklena kada (5 l)	komad/kabinet	1	1
4	Staklena čaša (6 l • 1 l, 2 l • 0,5 l)	komad/kabinet	8	8
5	Laboratorijska tikvica (sa ravnim dnom i pokretnim klipom)	komad/kabinet	1	1
6	Stakleni lijevak	komad/kabinet	1	1
7	Spojena posuda sa više cijevi (različitog presjeka)	komplet/kabinet	1	3
8	Graduirani stakleni cilindri (različitog oblika, jednakog poprečnog presjeka)	komplet/kabinet	3	3
10	Staklene ploče (različitih površina)	komplet/kabinet	5	5
11	Staklena posuda (0,1 l)	komplet/kabinet	2	2
12	Staklena cijev oblika slova T	komplet/kabinet	1	1
	SLIKE, GRAFIČKA SREDSTVA, NASTAVNI FILMOVI, VIDEO-SNIMCI, OBRAZOVNI SOFTVERI			
1	Prikaz sistema mjernih jedinica - SI sistem	komplet/kabinet	1	1
2	Slike najpoznatijih fizičara	komplet/kabinet	1	1
3	Tablice, grafikoni i dijagrami odgovarajućih fizikalnih veličina, odnosno pojava	komplet/kabinet	1	1
4	Polarizovani transparenti (Optika I, II, III) serija 1	komplet serija	1	1
5	Video-snimci fizikalnih pojava i procesa (ogleda)	komplet/kabinet	1	1
6	Edukacioni softveri - fizika	komplet/kabinet	1	1
7	Set grafolija sa sistematizacijom gradiva iz fizike po oblastima, u vidu tabelarnog prikaza osnovnih fizikalnih veličina i zakona	komplet/kabinet	1	1
8	Časopisi iz fizike i stručna literatura prilagođena učenicima osnovne škole (popularna interpretacija moderne fizike)	komplet/kabinet	1	1
	DOPUNSKA OPREMA			
1	Spiralne opruge (zavojnice) različitog koeficijenta istežanja	komad/kabinet	2	4
2	Slog jednakih pločica	komad/kabinet	1	1
3	Držač sa dvostrukom kukom	komad/kabinet	3	3
4	Različita postolja	komad/kabinet	8	10
5	Visak	komad/kabinet	1	1
6	Bimetalna traka	komad/kabinet	1	1
7	Plamenik	komad/kabinet	1	1
8	Termos boca	komad/kabinet	1	1
9	Emajlirana posuda (0,5 l)	komad/kabinet	4	6
10	Korito s pijeskom (provodno)	komad/kabinet	1	1

11	Električni grijač (rešo)	komad/kabinet	3	6
12	Električni razvodnik	komad/kabinet	2	2
13	Prekidač (jednopolni, dvopolni)	komad/kabinet	4	8
14	Kušalica (kuglica na dršci od izolatora)	komad/kabinet	1	1
15	Zavojnica (1.200 navoja) i druge	komad/kabinet	1	1
16	Sijalica sa mliječnim staklom	komad/kabinet	1	4
17	Univerzalni stalak	komad/kabinet	8	11
18	Laboratorijski stalak	komad/kabinet	3	6
19	Izolacioni stalak	komad/kabinet	5	10
	POTROŠNI MATERIJAL			
1	Tijela nepravilnog i pravilnog geometrijskog oblika različite zapremine napravljena od različitih materijala	komad/kabinet	1	1
2	Papirne trake, milimetarski papiri, filter-papir, staniolska folija, grafolija, flomasteri za staklo	komad/kabinet	1	1
3	Konac, najlonski konac, izolirana traka, univerzalno ljepilo	komad/kabinet	1	1
4	Gumena crijeva, plastične i staklene cijevi različitog poprečnog presjeka i dužine	komad/kabinet	1	1
5	Opiljci od gvožđa, drveta, olovna sačma	komad/kabinet	1	1
6	Čepovi od gume, pluta i plastike	komad/kabinet	1	1
7	Krokodil štipaljke, drvene štipaljke, razne kuke, držači, hvataljke i markeri	komad/kabinet	1	1
8	Žice od različitih tvari, različitog poprečnog presjeka i dužine	komad/kabinet	1	1
9	Ploče od metala, polivinila, stakla, kartona	komad/kabinet	1	1
10	Destilovana voda, alkohol, eter, ulje, živa	komad/kabinet	1	1
11	Kuhinjska so, fluorescin, kalijum permanganat	komad/kabinet	1	1
12	Plastelin, pijesak	komad/kabinet	1	1
13	Sijalica za projekzione aparate i druge potrebne sijalice	komad/kabinet	4	4
14	Suha baterija	komad/kabinet	1	1
15	Čekić, kombinovana kliješta, odvijači, nož, makaze za papir i listovi papira	komplet/kabinet	1	1
16	Pribor za lemljenje	komplet/kabinet	1	1

HEMIJA

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimaln o	Optimal no
1	Grafoskop	komad	1	1
2	Kompjuter i projektor za korištenje edukacionih softvera	komplet	1	1
3	Edukacioni softveri - hemija	komplet	1	1
4	TV aparat i DVD plejer	komad	1+1	1
5	CD-ovi (po izboru nastavnika)	komplet	1	1

6	Precizna tehnička vaga s utezima (osjetljivost 0,01 g)	komplet	1	2
7	Termometri (50 °C, 100 °C i 200 °C)	komplet	2	6
8	Hofmanov aparat (elektroliza vode)	komplet	1	2
9	Kipov aparat (razvijanje gasova)	komplet	1	2
10	Aparatura za destilaciju vode	komplet	1	2
11	Eksikator (sušionik)	komad	1	2
12	Mapa periodnog sistema elemenata	komad	3	3
13	Tehnološke table	komplet	1	1
14	Šeme i crteži (usklađeni sa programskim potrebama)	komplet	1	1
15	Modeli			
	a) kristalne rešetke,	komplet	2	4
	b) atomi i	komplet	3	6
	c) molekule.	komplet	2	4
16	Zbirka ruda i minerala	komplet	1	1
17	Epruvete 16 mm • 160 mm	komad	100	500
18	Čaša od 250 ml	komad	30	50
19	Čaša od 150 ml	komad	30	40
20	Čaša od 100 ml	komad	30	40
21	Stakleni lijevak (R = 10 cm)	komad	5	7
22	Balon okruglog dna (250 ml)	komad	5	7
23	Balon s ravnim dnom (1000 ml)	komad	5	7
24	Erlenmaerove tikvice (100 ml)	komad	6	10
25	Erlenmaerove tikvice (150 ml)	komad	6	10
26	Staklena kada, dvije veličine	komad	2	4
27	Lijevak za odvajanje	komad	6	10
28	Menzure			
	a) 10 ml,	komad	5	10
	b) 25 ml,	komad	5	10
	c) 50 ml,	komad	5	10
	d) 100 ml i	komad	5	10
	e) 1000 ml	komad	1	2
29	Petrijeve šolje (R = 10 cm)	komad	5	10
30	Porcelanska zdjela (R - 10 cm)	komad	5	8
31	Tarionik s tučkom (dvije veličine)	komad	5	8
32	Satno staklo	komad	20	30
33	Staklene cijevi (R = 8 mm)	komad	50	100
34	Stakleno zvono	komad	2	2
35	Bireta (25)	komad	5	8
36	Vodeno hladilo (Libigovo)	komad	2	5
37	Odmjerne tikvice za pripremu rastvora	komad	20	50
38	Pipete trbušaste i graduisane	komad	5	10
39	Stakleni štapići	komad	30	40
40	Osnovne hemikalije potrebne za izvođenje	komplet	2 (za VIII	4

	laboratorijskih vježbi i demonstracionih oglada definisanih nastavnim programom za predmet Hemija		raz.) 2 (za IX raz.)	4
	POMOĆNI PRIBOR			
1	Tacne plastične	komad	5	10
2	Stalci za epruvete	komad	15	20
3	Drvene štipaljke za epruvete	komad	15	20
4	Četkice za pranje epruveta	komad	15	20
5	Osnovni alat (nož, turpija, kliješta, makaze)	komad	5	10
6	Komplet bušača za čepove	komad	2	3
7	Gumeni čepovi raznih dimenzija	kg	1	2
8	Plutani čepovi raznih dimenzija	kg	0,5	2
9	Gumeno crijevo (R - 8 mm)	m	10	50
10	Metalni stativi visine 60 cm	komad	5	15
11	Metalni prstenovi	komad	15	30
12	Metalne kleme i mufovi	komad	15	30
13	Tronošci i mrežice	komad	15	30
14	Lakmus papir (plavi i crveni)	pakovanje	5	10
15	Filter papir	pakovanje	5	10
16	Kašičice ili špatule	komad	20	20
17	Izvori toplote (špiritne lampe, plinske lampe)	komad	6	10
18	Svijećé, šibice	komad	2	2
19	Protivpožarna oprema (ručni aparat za gašenje požara sa CO ₂)	komad	1	1
20	Sanduk pijeska sa lopatom, azbestne rukavice	komplet	1	1
21	Ormarić za pružanje prve pomoći u kome su lijekovi, rastvori, zavoji itd.	komplet	1	1
22	Sredstva za uklanjanje otrova (dekontaminaciju)	komplet	1	1

BIOLOGIJA

BIOLOGIJA

Kabinet - specijalizovana učionica koju čine:

1. laboratorija,
2. pripremna soba - soba za pripremanje materijala za vježbe i praktične radove, ostava za potrošni materijal, hemikalije, instrumente, alate i dr. i
3. kutak žive prirode - prostor za gajenje biljaka i životinja potrebnih za demonstracije, eksperimente i vivisekcije, u kojoj učenici i nastavnici obavljaju duža posmatranja i eksperimente.

Prostorije biološkog kabineta fizički su povezane sa kabinetom i s njim čine jedinstvenu, funkcionalnu cjelinu

Oprema - Osim navedene opreme u Standardima za opće normative nastavnih sredstava na nivou škole, potrebna je i posebna oprema, kako slijedi:

Red. broj	OPREMA PROSTORA	Jedinica mjere	Minimaln o	Optimal no
1	Tabla sa dva krila	komad	1	1

2	Demonstracioni sto sa lavaboom i priključak za plin, struju i vodu	komad	1	2
3	Laboratorijski stolovi sa keramičkom radnom površinom, priključcima za plin i struju, mobilnim pločama za pisanje i odgovarajućim stolicama za 12 do 14 učenika	komad	2	3
4	Ormari za hemikalije, od kojih je jedan pogodan za čuvanje lako zapaljivih otrovnih hemikalija	komad	2	4
5	Ormari za stakleni i laboratorijski pribor	komad	2	4
NASTAVNA SREDSTVA				
OPREMA ZA EKSPERIMENTALNI RAD				
1	Staklene kade raznih veličina	komplet	1	1
2	Reagens boce (250 ml, 500 ml, 199 ml)	komplet	1	1
3	Pipete 10 ml	komplet	1	1
4	Erlenmajerove tikvice (10 ml, 100 ml, 250 ml, 400 ml)	komplet	2	4
5	Stakleni lijevci	komplet	1	1
6	Univerzalni stativ 60 cm na ploči	komad	1	1
7	Stakleno zvono	komad	1	2
8	Tarionica (porculanski i stakleni) sa tučkom	komad	2	4
9	Špiritne lampe sa tronošcima i azbestnom mrežicom	komad	2	4
10	Stalak za epruvete	komad	14	28
11	Epruvete	komad	28	56
12	Laboratorijske čaše (vatrostalne, raznih veličina)	komad	14	28
13	Tegle prahovke (razne veličine)	komad	14	28
LABORATORIJSKI PRIBOR, APARATI, INSTRUMENTI				
1	Mikroskopi i mikroprojektori sa priborom	komplet	2	4
2	Školski mikroskop, uvećanje 600 puta i više	komad	3	6
3	Mikroskopska lampa	komad	3	6
PRIBOR ZA MIKROSKOPIRANJE				
1	Predmetna stakla	komad	100	100
2	Pokrovna stakla	komad	100	100
3	Mikroskopske igle	komad	6	12
4	Tikvice sa kapaljkama	komad	3	6
5	Žileti za preparate	komad	3	6
6	Lupe (uvećanje pet i deset puta)	komad	3	6
7	Akvarij sa priborom	komad	1	1
8	Terarij	komad	1	1
9	Instrumentarij	komad	1	1
10	Pribor za disekciju i vivisekciju: kada, skalpeli, pincete, makaze, lancete, igle	komplet	2	4
SLIKE ŽIVOTNE ZAJEDNICE				
1	Šuma	komad	1	1
2	Livada	komad	1	1
3	Bara	komad	1	1
4	More	komad	1	1

5	Rijeke i jezera	komad	1	1
6	Jestive biljke	komad	1	1
7	Jestive životinje	komad	1	1
8	Zaštita vode	komad	1	1
9	Zaštita zemljišta	komad	1	1
10	Zaštita vazduha	komad	1	1
11	Lanci ishrane (u šumi, na livadi, u bari, u moru)	komad	1	1
	SLIKE BILJNOG SVIJETA			
1	Tabla: ćelija (stanica)	komad	1	1
2	Tabla: bakterije i alge	komad		
3	Tabla: gljive i lišaji	komad	1	1
4	Tabla: mahovine i paprati	komad	1	1
5	Tabla: golosjemenjače	komad	1	1
6	Tabla: familije ljutića i bukava	komad	1	1
7	Tabla: familije leptirnjača i pomoćnica	komad	1	1
8	Tabla: familije ljiljana i trava	komad	1	1
9	Slike iz botanike u više boja: pupoljak, stablo, korijen, list, (anatomija i morfologija), cvijet, cvat, (oprašivanje), plodovi (mesnati, suhi, ostali plodovi)	komplet	1	1
	SLIKE IZ ANATOMIJE ŽIVOTINJA			
1	Beskičmenjaci: spužve i dupljari, člankovite gliste, kišna glista, ljuskari – riječni rak, pauzi - pauk krstaš, insekti - pčela, školjke -slatkovodna školjka, puževi - vinogradski puž, bodljokošci - morski jež.	komplet	1	1
2	Kičmenjaci: hrskavičave ribe, ribe sa koštanim skeletom, vodozemci - zelena žaba, unutrašnji organi ženke žabe, gmizavci -zelembać, ptice - golub, sisari - zec (kunić).	komplet	1	1
	SLIKE IZ ANATOMIJE ČOVJEKA Kaširane:			
1	Unutrašnji organi	komad	1	1
2	Srce i krvni sudovi	komad	1	1
3	Srce I i II	komad	1	1
4	Krvotok čovjeka	komad	1	1
5	Krv I i II	komad	1	1
6	Limfni sudovi	komad	1	1
7	Bubrezi	komad	1	1
8	Jetra	komad	1	1
9	Varenje	komad	1	1
10	Crijevni paraziti	komad	1	1
11	Disajni organi	komad	1	1
12	Nervni sistem čovjeka	komad	1	1
13	Uvjetni refleksi	komad	1	1
14	Govorni organi	komad	1	1
15	Organi sluha	komad	1	1
16	Oko I i II	komad	1	1
17	Koža	komad	1	1
18	Mokraćni i polni organi	komad	1	1

19	Žlijezde sa unutrašnjim lučenjem	komad	1	1
20	Građa kostura	komad	1	1
21	Građa muskulature	komad	1	1
22	Dioba ćelije	komad		
23	Faze embrionalnog razvitka čovjeka	komad	1	1
24	Ćelija, tkivo, organ	komad	1	1
	PLASTIČNI MODELI IZ BOTANIKE			
1	Cvijet jabuke	komad	1	1
2	Cvijet graška	komad	0	1
3	Cvijet suncokreta	komad	0	1
4	Cvijet pšenice	komad	1	1
5	Cvijet koprive	komad	0	1
6	Cvijet tulipana	komad	0	1
7	Oplodnja sjemenog zametka	komad	1	1
8	Model biljne ćelije	komad	1	1
9	Korijen u zoni usisavanja	komad	1	1
10	Stabljika monokotila	komad	1	1
11	Stabljika dikotila	komad	1	1
12	Struktura lista	komad	1	1
13	Dioba i razvoj jajne ćelije	komad	1	1
14	Presjek plodnika i prašnika	komad	1	1
15	Smjena generacija kod mahovina	komad	0	1
16	Smjena generacija kod paprati	komad	0	1
	ZOOPREPARATI SUHI			
1	Korisni insekti	komad	1	1
2	Štetni insekti	komad	1	1
3	Larva insekta i rast lutke	komad	0	1
	ZOOPREPARATI MOKRI			
1	Unutrašnji organi ribe	komad	0	1
2	Unutrašnji organi žabe	komad	0	1
3	Unutrašnji organi guštera	komad	0	1
4	Unutrašnji organi ptice	komad	0	1
5	Razvoj ribe	komad	0	1
6	Razvoj žabe	komad	0	1
7	Razvoj ptice	komad	0	1
8	Razvoj sisara	komad	0	1
9	Tipovi mozga kod kičmenjaka	komad	1	1
10	Tipovi srca kod kičmenjaka	komad	1	1
11	Disajni organi kod kičmenjaka	komad	1	1
12	Organi za varenje sisara	komad	1	1
	MODELI ČOVJEKA - plastični			
1	Kostur čovjeka	komad	1	1
2	Trup čovjeka sa glavom na rasklapanje	komad	1	1
3	Mozak na rasklapanje	komad	1	1
4	Presjek kože	komad	1	1
5	Muskulatura čovjeka	komad	1	1
6	Grlo	komad	0	1
7	Jezik	komad	0	1

8	Srce	komad	1	I
9	Nervna ćelija	komad	1	1
10	Koljeni zglob	komad	1	1
11	Bubreg	komad	1	1
12	Vilična kost sa zubima	komad	1	1
13	Oko	komad	1	1
14	Uho	komad	1	1
	MIKROPREPARATI			
1	Botanički mikropreparati (citologija, histologija, embriologija i sistematika) - garnitura 1/140	komplet	1	1
2	Mikropreparati iz genetike	komplet	1	1
	CD-ovi			
1	Sadržaj iz botanike	komplet		
2	Sadržaj iz sistematike biljaka	komplet	1	1
3	Sadržaj iz sistematike životinja	komplet	1	1
4	Sadržaj iz genetike	komplet	1	1
5	Sadržaj iz ekologije i zaštite životne sredine	komplet	1	1
6	Sadržaj iz evolucije	komplet	1	1
	GRAFOFOLIJE			
1	Grafofolije (čiste)	komplet	1	1
2	Seriya pripremljenih grafofolija	komplet	1	1
3	Flomasteri crni i u boji za grafofolije	komplet	1	1
	AUDIOVIZUELNI IZVORI INFORMISANJA			
1	Projekciono platno 125 • 125	komad	1	1
2	Grafoskop	komad	1	1
3	Računar sa projektorom	komad	1	1

HISTORIJA

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Optimalno
	NASTAVNA SREDSTVA			
1	Grafoskop	komad	1	1
	ŠTAMPANI MATERIJAL - ZIDNE KARTE			
1	Mape slijepih karata	komplet	2	4
2	Države Starog istoka		1	1
3	Stara Grčka		1	1
4	Grčka kolonizacija			1
5	Država Aleksandra Makedonskog			1
6	Nastanak Rimske države		1	1
7	Podjela Zapadnog rimskog carstva		1	1
8	Naše zemlje u prahistoriji		1	1
9	Naše zemlje u Rimsko doba		1	1
10	Velika seoba naroda		1	1
11	Franačka država		1	1
12	Seoba Slavena		1	1
13	Naseljavanje Slavena na Balkansko poluostrvo		1	1

14	Arabijska država u IX vijeku		1	1
15	Južnoslavenske zemlje u ranom feudalizmu		1	1
16	Evropa od XII do XVII vijeka			1
17	Krstaški ratovi		1	1
19	Vizantija		1	1
20	Srbija od XII do XV vijeka		1	1
21	Tursko osvajanje južnoslavenskih zemalja		1	1
22	Južnoslavenske zemlje pod vlašću Turske i Habsburške monarhije		1	1
23	<i>Srednjovjekovna bosanska država</i>		1	1
24	Bosanski pašaluk u XVI i XVII vijeku		1	1
25	Pečka patrijaršija			1
26	Napoleonovo carstvo		1	1
27	Prvi srpski ustanak		1	1
28	Evropa poslije Bečkog kongresa		1	1
29	Privredna područja trgovina i putevi u XV i XVIII vijeku			1
30	Evropa 1848. godine			1
31	SAD u drugoj polovini XIX i XX vijeka			1
32	Austrougarska monarhija 1878. godine		1	1
33	Jugoistočna Evropa 1878. godine			1
34	Karta Kneževine <i>Srbije poslije</i> Berlinskog kongresa		1	1
35	Južnoslavenske zemlje i narodi od 1878. do 1914.		1	1
36	Karta svijeta u XIX vijeku			1
37	Balkanski ratovi		1	1
38	Prvi svjetski rat - zaraćene strane		1	1
39	Prvi svjetski rat, ratište u Srbiji, Crnoj Gori i BiH		1	1
40	Ujedinjenje južnoslavenskih zemalja 1918.		1	1
41	Evropa i svijet nakon Prvog svjetskog rata 1918-1938.		1	1
42	Administrativna podjela Kraljevine Jugoslavije 1929.			1
43	Administrativna podjela Kraljevine Jugoslavije 1939.			1
44	Evropa u Drugom svjetskom ratu			1
45	Napad Njemačke na Jugoslaviju i podjela 1941.		1	1
46	Ratne operacije u s. Africi 1941-1943.			1
47	Rat na prostorima Jugoslavije 1941-1945, ofanzive		1	1
48	Jugoslavija 1945.		1	1
49	Poslijeratna Evropa - blokovi		1	1
50	Proces dekolonizacije od 1950.		1	1
51	Jugoslavija 1991.		1	1
52	Dejtonska BiH		1	1
	NAPOMENA: Svaka od navedenih historijskih karata može biti zamijenjena adekvatnim CD ili DVD materijalom, koji je u potpunosti usklađen sa sadržajem i temom historijskih karata i kvalitetom odgovara potrebama nastave.			

	STATIČKI VIZUELNI MATERIJAL			
1	Kompleti grafolija		1	1
	POKRETNi VIZUELNI MATERIJAL			
	CD i DVD - materijali adekvatnog sadržaja, koji se odnose na historijske događaje, značajne ličnosti, historijske procese i dr.			
	POTROŠNI MATERIJAL			
1	Čisti listovi grafolija	komplet	1	1
2	Luminal i druge hemijske olovke	komplet	1	1
4	Blok papir za izradu slijepih karata	blok komplet	1	1
5	Olovke u boji	komp. po razredu	1	2
6	Papir za crtanje	komp. po razredu	1	2

GEOGRAFIJA

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA, INSTRUMENTI-MODELI	Jedinica mjere	Minimalno	Optimalno
1	Globus - fizički	komad	2	2
2	Globus - indukcioni		1	1
3	Globus - reljefni		-	1
4	Zbirka minerala		-	1
5	Busola		1	30
6	Vjetrokaz		1	1
7	Termometar (minimalni, maksimalni)		2	7
8	Barometar (Aneroid)		1	1
9	Barograf		-	1
10	Kišomjer		-	1
11	Kurvimetar		1	1
12	Metarska vrpca	11	-	15
13	Pantograf	„	-	1
14	Planimetar	„	-	1
15	Lupe sa svjetlom i bez svjetla		1	30
16	Planetarij		-	1
17	Teleskop školski		1	1
18	Telurij		1	1
19	Durbin		1	5
	ŠTAMPANI MATERIJAL			
1	Karta svijeta - fizička		1	2
2	Karta svijeta - politička		1	1
3	Karta Evrope fizička		1	2
4	Karta Evrope - politička		1	1
5	Karta Evrope - ekonomska		1	1
6	Karta rasprostranjenosti stanovništva Evrope		1	1
7	Karta Azije - fizička		1	1
8	Karta Afrike - fizička		1	1

9	Karta Afrike politička		1	1
10	Karta Sjeverne Amerike		1	1
11	Karta Južne Amerike		1	1
12	Karta Australije i Okeanije		1	1
13	Politička karta sjeverne i južne Afrike		1	1
14	Karta južne Evrope - fizička		1	1
15	Karta Balkanskog poluostrva	•>•>	1	1
16	Karta Bosne i Hercegovine - fizička		1	
17	Karta BiH sa entitetima		1	1
18	Karta BiH - demografska	„	1	1
19	Karta BiH - topografska		1	
20	Karta BiH - geološka			1
21	Karta BiH ekonomska		1	
22	Plan grada		1	1
23	Mape slijepih karata za svaki kontinent		1	3
	STATIČNI VIZUELNI MATERIJAL			
1	Slajd šema-Zemljine sfere		1	1
2	Slajd šema - Sunčev sistem		1	1
3	Slajd šema - Mjesečeve mijene		1	1
4	Slajd šema - vremenske zone na Zemlji		1	1
5	Slajd šema - geografska širina		1	1
6	Slajd šema - geografska dužina		1	1
7	Kartografski znaci	„	1	1
8	Slajd šema - apsolutna i relativna visina		1	1
9	Slajd šema - bore i rasjedi u reljefu		1	1
10	Slajd šema - riječna erozija		1	1
11	Slajd šema - lednička erozija		1	1
12	Slajd šema - abrazija		1	1
13	Slajd šema - kraška erozija		1	1
14	Slajd šema - eolska erozija		1	1
15	Slajd šema - vulkanske i seizmičke zone na Zemlji		1	1
16	Slajd šema - klimatske zone na Zemlji		1	1
17	Slajd šema - vegetacione zone na Zemlji		1	1
18	Slajd šema - ljudske rase na Zemlji		1	1
	POKRETNi VIZUELNI MATERIJAL			
1	CD i DVD, diskete, multimedijalna enciklopedija - II karta	komplet	1	1
2	Gradovi BiH		-	1
3	Planine BiH		-	1
4	Rijeke BiH		-	1
5	Filmovi - video		1	1
6	TV prijemnik	komad	1	1
7	CD/DVD plejer		1	1
8	Kompjuter sa pratećom opremom		1	1
9	Dijaprojektor		1	1
10	Digitalna kamera	„		1
11	Grafoskop sa polarizatorom		1	1
12	Digitalni projektor		1	1

13	Epidijaskop		1	1
	POTROŠNI MATERIJAL			
1	Čisti listovi grafofolija	komplet	1	10
2	Vodootporni flomasteri	„	1	2
3	CD/DVD prazni		1	5
4	Blok papir za izradu slijepih karata		1	30
5	Olovke u boji		1	30
6	Pribor za crtanje (linijar, šestar)		-	1
7	Geografska literatura (udžbenici, radne sveske, geografske čitanke, priručnici ...)	»	1	2
8	Atlasi		1	2
9	Pedagoška literatura (metodika nastave geografije, didaktike, opća pedagogija i psihologija)		1	1
10	Geografski časopisi (u pretplati na ponudu)		1	1
11	Geografski atlas svijeta (svjetski izdavači)	komad	1	1
Ukoliko se nastava izvodi u kabinetima ili specijalizovanim učionicama, ovi prostori treba da budu snabdjeveni popisanim nastavnim sredstvima. Ovaj normativ za geografiju je u skladu sa normativima zemalja u našem okruženju (bivše republike).				

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ				
Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minima lno	Optima lno
	SPRAVE			
1	Švedski sanduk	komad	1	1
2	Vratilo zidno	komad	1	1
3	Kozlić (mali)	komad	1	1
4	Kozlić (veliki)	komad	1	1
5	Konopac za penjanje	komad	2	4
6	Ripstol 100-260	komad	8	16
7	Strunjača	komad	4	6
8	Strunjača spužva 200 • 150 • 40	komad	2	2
9	Odskočna daska	komad	2	2
10	Švedske klupe	komad	2	3
11	Greda niska	komad	1	1
12	Stalci za skok u vis	komad	2	2
13	Stalci za mrežu i mreža za odbojku	garnitura	1	2
14	Koševi mini	par	1	1
15	Golovi za rukomet	komad	2	2
16	Sto za stolni tenis	komad	1	2
	REKVIZITI			
1	Palice drvene 100 cm (štafetne 25 cm)	komad	36+10	36+10
2	Medicinke gumene 1 kg i 2 kg	komad	3+3	5+5
3	Lopte za odbojku	komad	5	15
4	Lopte za košarku	komad	5	15
5	Lopte za rukomet	komad	5	15
6	Lopte za fudbal	komad	3	6

7	Vijača - kratka	komad	10	15
8	Vijača duga	komad	1	2
9	Konopac za nadvlačenje	komad	1	1
10	Obruči	komad	10	15
11	Lopte gumene (ritmičke)	komad	10	15
12	Prepone plastične sa regulacijom visine	komad	3	6
13	Kožne loptice 200 gr (za bacanje u cilj)	komad	6	6
14	Štoperice	komad	2	4
15	Pumpa za lopte	komad	1	2
16	Pištaljka	komad	2	4
17	Mrežice za stolni tenis sa zatezačima	garnitura	2	4
18	Reketi za sotoni tenis	par	4	8
19	Kugla 3 kg i 4 kg	komad	2+2	3+3
20	Metar čelični 25 m	komad	1	1
21	Startni blokovi	komad	2	4
22	Brojevi od platna za kros	komad	101	301
23	Ručni semafor	komad	1	1
24	Trake za ekipe u dvije boje	par	10	15
25	Fiksna ogledala	komad	2	4
	OBJEKTI			
1	Sala za vježbanje		1	1v+1m
2	Školsko sportsko igralište obilježena ploča (za košarku, odbojku i rukomet)	poligon	1+1+1	2+2+1
3	Kabinet za nastavnika tjelesnog i zdravstvenog odgoja		1	1
	ŠKOLSKO SPORTSKO IGRALIŠTE			
1	Golovi za rukomet usadni	par	1	1
2	Koševi fiksni	par	1	2
3	Stalci za odbojku sa zatezačima ili usadni i mrežom sa čeličnom žicom	garnitura	1	2
4	Stalci za tenis sa zatezačima ili usadni i mrežom sa čeličnom žicom	garnitura	1	1
5	Jama za skok udalj napunjena pijeskom]	1
6	Segment za bacanje kugle		1	2
7	Poligon za penjanje sa preprekama - metalni	komplet	1	1
	INSTRUMENTI ZA MJERENJE REZULTATA			
1	Medicinska vaga sa antropometrom	komad	1	1
2	Centimetarska traka	komad	1	2
3	Jastuče za otisak stopala i krejon	komad	1+1	1+1
4	Spirometar	komad	1	2
5	Zidarski visak mali	komad	1	1
6	Kaliper, šubler	komad	1+1	1+1
7	Klupica za ravnotežu	komad	1	2
	OSTALA SREDSTVA (pribor)			
1	Radno odijelo i obuća za nastavnika	komplet	1	1
2	Računar (za elektronski dnevnik)	komplet	1	1
3	Sanduče za prvu pomoć, ambulantni ležaj	komad	1+1	1+1
4	Mornarske ljestve	par	1	?

5	Kvadrati za penjanje zidna konstrukcija	komad	1	1
6	Reketi za badminton s lopticom	par		8
7	Audio trake s muzikom za ritmiku, dijafilmovi: pravilno držanje tijela, higijena tjelesnog vježbanja, ishrane, odmora	komplet	1	1
8	Zidne karte, kinogrami po sportovima, slike (sa vitražama i muralima)	komplet	1	1
9	Metodologija rada sa testovima i uputstvima, kriterijske tablice, normativi za praćenje rasta učenika osnovne škole	komad	1	1
10	Dnevnik rada nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja	komad	1	2
11	Knjige ABC tehnike - za šest sportova	komplet	1	1

MUZIČKA KULTURA

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Optimalno
	ŠTAMPANI MATERIJAL			
1	Štampani notni primjeri za izvođenje muzike pjevanjem i sviranjem prema nastavnom programu	zbirka	1	1
2	Zbirka tema poznatih djela domaćih i stranih autora prema nastavnom programu	zbirka	1	1
3	Zbirka sevdalinki, gradskih pjesama	zbirka	1	1
4	Muzička literatura za <i>dječije</i> horove, vokalne sastave, instrumentalne ansamble i orkestre	zbirka	6	6
	STATIČKI VIZUELNI MATERIJAL			
1	Fotografije većeg formata istaknutih kompozitora i poznatih interpretatora - domaćih i stranih	komplet/kabin et	1	1
2	Fotografije ili slajdovi instrumenata simfonijskog orkestra i tradicionalnih narodnih instrumenata u Bosni i Hercegovini	komplet/kabin et	1	1
3	Fotografije ili slajdovi orkestara i horova, vokalnih i instrumentalnih ansambala	komplet/kabin et	1	1
4	Zidne slike ljestvica	komplet/kabin et	1	1
5	Grafolije za osnove muzičke pismenosti	komplet/kabin et"	100	100
	ZVUČNI MATERIJAL			
1	Gramofonske ploče, audio-kasete ili CD-ovi sa snimljenim djelima prema nastavnom programu	komplet/kabin et	2	2
2	Odlomci iz poznatih opera, solo i horske pjesme za upoznavanje svih pjevačkih glasova i vrsta horova	komplet/kabin et	1	1
3	Zvučni snimci instrumenata simfonijskog orkestra u solističkoj funkciji i u manjim kamernim ansamblima	komplet/kabin et	1	1
4	Zvučne reprodukcije tradicionalnog narodnog pjevanja i sviranja iz svih krajeva Bosne i	komplet/kabin et	1	1

	Hercegovine i primjeri novokomponovane narodne muzike			
5	CD-ovi sa snimljenim prigodnim kompozicijama za praznike i svečanosti	komplet/kabinet	1	1
	POKRETNI VIZUELNI I AUDIOVIZUELNI MATERIJAL			
1	<i>Filmovi iz života poznatih kompozitora i izvođača</i>	komad/kabinet	1	1
2	CD-ovi sa horskom muzikom (dječiji, ženski, muški i mješoviti hor)	komplet/kabinet	1	1
3	CD-ovi sa orkestralnom muzikom (gudački, duhački, simfonijski, narodni, zabavni)	komplet/kabinet		
4	CD-ovi sa solističkom vokalnom muzikom (sopran, alt, tenor, bas)	komplet/kabinet	1	1
5	CD-ovi solističke instrumentalne muzike (violina, violončelo, kontrabas, flauta, klavir, klavičembalo, orgulje, gitara, harmonika, saksofon), kamernih ansambala, (klavirski trio, kvartet i kvintet, gudački kvartet i kvintet, duhački kvartet i kvintet)	komplet/kabinet	1	1
6	CD-ovi sa snimcima tradicionalnog narodnog pjevanja i sviranja u Bosni i Hercegovini i vrijednih primjera novokomponovane narodne muzike	komplet/kabinet	1	1
7	CD-ovi sa snimcima narodnih igara iz Bosne i Hercegovine	komplet/kabinet	1	1
8	CD-ovi sa odlomcima iz opera: Figarova ženidba (V. A. Mocarta), Seviljski brijač (Đ. Rosini), Trubadur, Nabuko, Aida (Đ. Verdi), Karmen (Ž. Bize), Prodana nevjesta (B. Smetana), Faust (Š. Guno), N. Š. Zrinski (I. Zajc), <i>Ero s onoga svijeta</i> (J. Gotovac)	komplet/kabinet	1	1
9	CD-ovi sa odlomcima iz baleta: Labudovo jezero, Ščelkunčik (P. I. Čajkovski), Kopelija (L. de Lib), Ohridska legenda (S. Hristić), Derviš i smrt (V. Komadina), Đavo u selu (F. Lotka)	komplet/kabinet	1	1
	PROGRAMIRANI MATERIJAL			
1	Program za <i>savladavanje</i> osnova muzičke teorije i solfeđa	komplet/kabinet	1	1
2	Programi za demonstriranje zvučnosti različitih muzičkih instrumenata, ljudskih glasova i stilskih <i>pravaca</i> u muzici	komplet/kabinet	1	1
	MUZIČKI INSTRUMENTI I APARATI			
1	Klavir (pijanino)	komad/kabinet	1	1
2	Sintisajzer	komad/kabinet	1	1
3	Harmonika, 80 basova	komad/kabinet	1	1
4	Gitara klasična	komad/kabinet	1	1
5	Blok-flauta sopran	komad/kabinet	20	20
6	Altova	komad/kabinet	8	8
7	Tenora	komad/kabinet	6	6
8	Basova	komad/kabinet	4	4
9	Melodika	komad/kabinet	10	10

10	Dječiji instrumenti (zvečka, praporci, def, trianql, činjele, štapići, doboš, čegrtaljka, kastanjeta, zvončići, metalofon, ksilofon, <i>timpani</i>)	komplet/kabin et	1	1
11	Instrumenti za formiranje školskog orkestra (harmonikaški, mandolinski, tamburaški ili mješoviti)	komplet/kabin et	1	1
12	Tradicionalni narodni instrumenti iz užeg i šireg zavičaja	komplet/kabin et	1	1
13	Zvučna viljuška sa rezonantnom kutijom	komplet/ kabinet	1	1

LIKOVNA KULTURA

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinice mjere	Minimal no	Optimal no
	FOTOGRAFIJE, REPRODUKCIJE, DIJAPOZITIVI			
1	Fotografije većeg formata istaknutih likovnih umjetnika, domaćih i stranih	komplet/kabi net	1	1
2	Reprodukcije (ili dijapozitivi) svih likovnih djela predviđenih nastavnim programom	komplet/kabi net	1	1
3	Fotografije ili dijapozitivi prirodnih, arhitektonskih i drugih kulturno-historijskih znamenitosti u BiH	komplet/kabi net	1	1
4	Reprodukcije ili dijapozitivi reprezentativnih djela iz svih oblasti primijenjenih umjetnosti i dizajna	komplet/ kabinet	1	1
5	Reprodukcije ili dijapozitivi grafičkih djela u raznim tehnikama	komplet/kabi net	1	1
6	Reprodukcije ili dijapozitivi vajarских djela (razne tehnike i motivi)	komplet/ kabinet	1	1
	MODELI I DRAPERIJE			
1	Zbirke gipsanih <i>odljevaka reljefa</i> , glava i figura - tipični primjeri	komplet/kabi net	1	1
2	Zbirka kubusa i drugih geometrijskih <i>tijela</i> od jednobojnih lakih <i>materijala</i> (svjetlosivo) većeg formata	komplet/kabi net	1	1
3	Zbirka grnčarskih predmeta, različitih oblika i veličina, jednobojnih i višebojnih, bez glazure i glaziranih	komplet/kabi net	1	1
4	Zbirka jednobojnih i višebojnih draperija (bijelo, sivo, oker, žuto, plavo, crveno, crno)	komplet/kabi net	1	1
	POKRETNI VIZUELNI I AUDIOVIZUELNI MATERIJAL			
1	Filmovi iz života istaknutih likovnih umjetnika - domaćih i stranih	komplet/kabi net	1	1
2	Filmovi iz oblasti likovne umjetnosti prema nastavnom programu	komplet/kabi net	1	1
	ALAT, PRIBOR I UREĐAJI			
1	Uzorci materijala (podloge i materijali sa kojima se	kolekcija	1	1

	radi) prema programu			
2	Četkice (kistovi) za akvarel (mekane, okrugle) u tri veličine (br. 22,6, 10)	garnitura	1	1
3	Četkice (kistovi) za temperu (čvrste, pljosnate, ravne) u tri veličine (br. 2, 6, 10)	komplet/kabinet	1	1
4	Ploča (tabla) za miješanje grafičke boje (lesonit, polivinil)	komad/kabinet	10	10
5	Gumeni valjak za grafiku	komad/kabinet	1	1
6	Makaze manje (dječije, zatupljene)	komad/kabinet	10	10
7	Makaze veće (dječije, zatupljene)	komad/kabinet	10	10
8	Nož za rezanje papira i kartona	komad/kabinet	1	1
9	Nož za rezanje polivinila	komad/kabinet	1	1
10	Nožići i pera za linorez	komad/kabinet	10	10
11	Nožići i pera za drvorez	komplet/kabinet	10	10
12	Stolić (stalak) za postavljanje modela (mrtve prirode)	komad/kabinet		
13	Paleta za slikanje (od lesonita ili plastična, garnitura od 20 komada)	garnitura/kabinet	1	1
14	Mala grafička presa (za A2 ili A3 format)	garnitura/kabinet	1	1
15	Keramička peć (manja za kabinet)	komad/kabinet	1	1

III. SPECIJALNA NASTAVA

Posebna nastavna sredstva za djecu oštećenog sluha				
Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Maksimalno
1	Verboton G10	komad	za svaku učionicu po 1	
2	Verboton G20	komad	za svaki kabinet	
3	Slušalice uz aparat Verboton G20	komad	za svakog učenika	
4	Vibrator uz aparat Verboton G20	komad	za svakog učenika	
5	Vibrafon - za svakog audio-rehabilitatora i logopeda po jedan komad	komad	prema broju kabineta	
6	Vibratorne daske	komad	1	2
7	Računar sa softverom i pripadajućom opremom za govorni i slušni tretman	komplet/kabinet	1	svaki kabinet za ind. rad
8	Ogledalo	komad/kabinet	za svaki	

			kabinet
9	Metronom	komad/kabinet	za svaki kabinet
10	Diktafon	komad/kabinet	za svaki kabinet
11	Sredstva za igru	komplet/kabinet	za svaki kabinet
12	Ultracrveni bežični prenos - prema broju potrebnih logopeda	komad	1 svaki kabinet za ind. rad

Nastavna sredstva za slijepu i slabovidnu djecu

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Maksimalno
1	Brajev štampač	komad	1	3
2	Brajev redak	komad	1	prema broju računara
3	Elektronske bilježnice za slijepce	komad	1	2
4	Fjuzer	komad	1	2
5	Termofor	komad	1	1
6	Brajeva mašina	komad	za svakog učenika	
7	Kasetofon reproduktor	komad	za svakog učenika	
8	Bijeli štap	komad	za svakog učenika	
9	Lupe	komad	za svakog učenika	
10	Telelupe - u zavisnosti od broja učenika	komad	jedna po učionici	
11	Računar sa softverom i pripadajućom opremom za govor	komplet/kabinet	za svaku učionicu	
12	Diktafon	komad	za svakog učenika	
13	Sveske za slabovide (računske i piranske)	komad	za svakog učenika	
14	Softver za uvećanje sadržaja ekrana na računaru	komad	po računaru	
15	Tabla sa plastičnim folijama za crtanje -	komad	po učeniku	
16	Ostala tiflodidaktička sredstva (reljefne karte, reljefni globus, Brajev kompas, Brajev sat, reljefi, makete, modeli biljaka i životinja, zvučne lopte	komplet	jedan komplet	

Nastavna sredstva za djecu sa smetnjama u razvoju (redovna škola - kabinet za defektologa)

Red. broj	NASTAVNA SREDSTVA	Jedinica mjere	Minimalno	Maksimalno
1	Ogledalo	komad/kabinet	za svaki kabinet	
2	Pluto tabla	komad/kabinet	za svaki kabinet	
3	Aparat SUVAG - po potrebi, za slušno oštećenje	komad/kabinet	za svaki kabinet	
4	TV aparat i DVD	komplet/kabinet	za svaki kabinet	

5	CD plejer i CD-ovi	komplet/kabinet et	za svaki kabinet	
6	Grafoskop i projekciono platno	komplet/kabinet et	za svaki kabinet	
7	Računar sa softverom i pripadajućom opremom	komplet/kabinet et	za svaki kabinet	
Logopedski kabinet				
1	Suvag lingva	komad/kabinet	za svaki kabinet	
2	Vibrafon	komad/kabinet	za svaki kabinet	
3	Dilej	komad/kabinet	za svaki kabinet	
4	Ultracrveni bežični prenos	komad/kabinet	za svaki kabinet	
5	Računar sa softverom i pripadajućom opremom za govorni tretman	komad/kabinet	za svaki kabinet	
6	Fleksibilni bolnički krevet	komad/kabinet	za svaki kabinet	
7	Ogledalo	komad/kabinet	za svaki kabinet	
8	Metronom	komad/kabinet	za svaki kabinet	
9	Diktafon	komad/kabinet	za svaki kabinet	
10	Sredstva za igru, slikovnice i knjige prilagođene logopedskom tretmanu i uzrastu djece i omladine	komplet/kabinet et	za svaki kabinet	
Kabinet za muzikoterapiju (minimalno/optimalno)				
1	Orfov instrumentarij	komplet/kabinet et	1	1
2	Instrument: gitara, harmonika, usna harmonika i jednostavni dječiji duhački instrumenti	komplet/kabinet et	1	1
3	CD kasetofon i CD-ovi sa prilagođenim muzičkim zapisima	komplet/kabinet et	1	1
4	Ležaj za relaksaciju	komad	1	1
5	Videokamera	komad	1	1
Kabinet za psihomotornu reedukaciju				
1	Švedske ljestve	komad	1	1
2	Strunjače velike	komad	2	2
3	Strunjače male	komad	2	2
4	Medicinske lopte: različitih boja, veličina i mase	komplet/odjelj	1	1
5	Jastuci raznih boja	komplet/odjelj	1	1
6	Obruči	komplet/odjelj	1	1
7	Masažeri - stimulansi	komplet/odjelj	1	1
8	Greda - za svaki od tri nivoa visine	komplet/odjelj	3	3
9	Trambulin	komad	1	1
10	Kutije različitih veličina	komplet/odjelj	1	1
11	Prečke različitih veličina, na poligonu, za provlačenje	komplet/odjelj	1	1

12	Predmeti za taktilnu percepciju: hrapavi, glatki, različitih formi - veliki i mali	komplet/odjelj	1	1
13	Ogledalo	komad	1	1
14	Slike u nizu	komplet/odjelj	1	1
15	Kasete za izvođenje ritmičkih vježbi	komplet/odjelj	1	1
16	Bazen ili kada za hidrokineziterapiju sa pratećom opremom	komad	1	1
Učila za dnevni, produženi, cjelodnevni boravak učenika				
1	Televizor	komad/odjelj.	za svaku grupu	
2	DVD plejer	komad/kabine t	za svaku grupu	
3	CD plejer	komad/kabine t	za svaku grupu	
4	Sredstva za igru (lego kockice, puzzle, domine, šah, stolna košarka i fudbal, „čovječe ne ljuti se“ i druge igre za razvijanje inteligencije),	komplet/grupa	za svaku grupu	
5	Oprema za kutak/centar: slikovnice i knjige	komplet/grupa	za svaku grupu	
6	Sva učila iz raspoloživog fonda odgojno-obrazovne ustanove, prema važećim standardima i normativima.	komplet/grupa	1	